

**СТРАТЕШКИ ПЛАН
НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА КУЛТУРА И ТУРИЗАМ
2026 – 2028 година**

Скопје, ноември 2025 година

Почитувани,

Министерството за култура и туризам на Република Северна Македонија во периодот од 2026 до 2028 година ќе се стреми да го засили своето водечко место во зачувувањето, развојот и промоцијата на универзалните културни и естетски вредности кои претставуваат темел на секое цивилизирано општество, длабоко вкоренети во историјата, флексибилни за современите културни предизвици.

Воедно, ќе се стреми кон утврдување на краткорочните и долгорочните приоритети, усогласување на институционалните активности и обезбедување на ефикасно користење на човечките и финансиските ресурси.

Таквиот пристап ќе овозможи не само зачувување на културното наследство, туку и развој на креативните сектори, промоција на културната разновидност и зајакнување на улогата на културата како фактор на социјална интеграција и одржлив развој. Во овој контекст, стратегијата за културата треба да се гледа како патоказ што ја насочува националната визија кон меѓународна афирмација, зголемување на граѓанското учество и создавање услови за балансиран културен развој на локално и национално ниво.

Паралелно, туризмот се препознава како една од најважните економски гранки, со огромен потенцијал за раст и развој. Туризмот не само што ја отвора земјата за светот, туку и го поттикнува економскиот просперитет преку зголемување на вработеноста, привлекување странски инвестиции и одржливо управување со природните и културните ресурси. Стратешкиот план за периодот 2026– 2028 година го нагласува туризмот како клучна гранка врз која ќе се потпира македонската економија, при што ќе се вложуваат значителни напори за модернизација и унапредување на туристичката понуда, особено во насока на културниот туризам, екотуризмот и руралниот туризам.

Културата и туризмот не се само инструменти за економски и социјален напредок, туку и средства за ширење на толеранцијата, разбирањето и меѓукултурниот дијалог. Министерството во следните години ќе работи на подобрување на условите за креативно изразување, заштита на културното наследство, како и на поттикнување на нови форми на современо културно творештво. Истовремено, ќе се настојува да се обезбеди еднаков пристап до културните добра за сите граѓани, независно од нивната социјална, географска или економска положба.

Овој стратешки план се темели на посветено вложување во културната инфраструктура и човечките ресурси, кои ќе обезбедат долгорочен развој и конкурентност. Културното богатство на Македонија, во комбинација со природните убавини, создава уникатна симбиоза која треба да биде столб на туристичката промоција на земјата на глобалната сцена.

Министерството ќе ги спроведува сите активности преку добро структурирани стратегиски партнерства со домашни и со меѓународни институции, со невладини организации и со приватниот сектор. Ова е неопходно за да се оствари еден од најважните аспекти на овој стратешки план – континуирано и целосно вклучување на граѓаните и на културните работници во креирањето на иднината на македонската култура и туризам.

Со поставувањето на културата како суштински елемент за духовен развој и туризмот како генератор на економските процеси во земјата, Министерството за култура и туризам има цел да создаде долгорочна визија за одржлив и инклузивен раст.

Овој стратегиски документ не само што ги поставува главните приоритети и насоки, туку претставува и повик за обединување околу заедничката визија за подобра иднина, а стратегијата 2026 – 2028 година е водилка кон општество во кое културата е достапна за сите, а туризмот е клучен двигател за економски успех.

МИНИСТЕР,

Зоран Љутков

ВОВЕД

Стратешкиот план на Министерството за култура и туризам за периодот 2026 – 2028 година претставува повеќенаменски документ кој ги одразува целите и приоритетите, како и реформските процеси во областите за кои е надлежно Министерството за период од три години, целосно усогласени со Програмата за работа на Владата на Република Северна Македонија. Стратешкиот план е изготвен во согласност со Методологијата за стратешко планирање и подготвување на годишна програма за работа на Владата на Република Северна Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 177 од 26.08.2024 година) и Упатството за начинот на постапување на министерствата и другите органи на државната управа во процесот на подготвување на Стратешкиот план и Годишниот план за работа („Службен весник на РСМ“ бр. 131/18).

Со Стратешкиот план е предвидено да се имплементираат вкупно 7 програми и 17 потпрограми кои се посветени на развој на културата и туризмот, унапредување на институционалната инфраструктура, заштита на културното наследство, во согласност со современите меѓународни стандарди, како и поддршка на независната културна сцена. Истовремено, во Стратешкиот план на Министерството за култура и туризам се содржани и целите и задачите на организациските единици на Министерството во целина, активностите за остварување на тие цели, ефектите и резултатите што се очекуваат и човечките и финансиските ресурси за нивно остварување. Реализацијата на целите и задачите е дадена по носители и рокови за нивно извршување. Во овие рамки, покрај редовните активности, ставен е акцент и на продолжување на реформите на полето на унапредување и развој на културата во Република Северна Македонија.

1.1. АНАЛИЗА НА СОСТОЈБАТА

Министерството за култура и туризам на РСМ има клучна улога во заштитата на националниот идентитет и во развојот на туристичката економија. Иако има значајни постигнувања во делот на уметничката поддршка и културната промоција, институцијата се соочува со системски слабости: ограничени ресурси, недоволна координација и потреба од институционално јакнење. Стратешкиот приоритет е интегриран пристап кон културата и туризмот со цел да се зајакне креативната економија и меѓународниот имиџ на државата. Согласно законските обврски на Министерството за култура и туризам и органите на државната управа и Методологијата за начинот на подготвување на стратешкиот план, Министерството за култура и туризам иницира подготовка на три стратегии:

- Национална стратегија за развој на културата за периодот 2026-2030 година;
- Национална стратегија за заштита и користење на културното наследство;
- Национална стратегија за македонски јазик

Во врска со работата на Министерството за култура и туризам, според извршените анализи во последните години, како основни слабости може да се нотираат:

- недостиг на човечки ресурси во одредени сектори, особено во: Секторот за инвестициони работи, Секторот за јавни набавки, Одделението за човечки ресурси, Секторот за управен и инспекциски надзор, Одделението за внатрешна ревизија и Одделението за стратешко планирање, креирање политики и следење;
- недоволна искористеност на претпристапните фондови за поддршка на проекти од доменот на културата;
- потреба од измена и/или дополнување на законската регулатива во сите домени на културата;

- застарени и несоодветни инфраструктурни капацитети во голем дел од установите од областа на културата и недоволни фондови за инвестициско одржување, реконструкција, адаптација и набавка на опрема;
- драстичен недостиг на стручен кадар во областа на заштитата на културното наследство, особено во доменот на недвижното наследство;
- застарени и несоодветни технички и кадровски информатички капацитети во сите национални установи од областа на културата, што оневозможува примена на современи технологии, како и соодветно документирање и дигитализација на културните ресурси;
- Недоволна промоција на културниот и руралниот туризам, особено на меѓународните пазари.

1.2. МИСИЈА

Мисијата на Министерството за култура и туризам е да се создадат услови за развој на координирана и ефикасна културна политика преку: воспоставување функционални, законодавни, инфраструктурни, организациски, материјални и финансиски услови за развој на културата; воспоставување експертска и вонпартиска кадровска политика; обезбедување автономија на субјектите во културата; воведување принципи на транспарентност и партиципативност во процесите на носење одлуки и стратешко управување, особено евалуација, анализи, истражувања и интерсекторско усогласување со другите ресори на државните политики.

Унапредување на туризмот во Северна Македонија преку подигнување на свеста на локалната заедница, сертификација на туристичките понуди, обука и едукација на тимот на АППТ и сите чинители во еко-системот. Исто така,

преку иновативна и континуирана промоција и поддршка на приватниот сектор и јакнење на мрежата на соработници, целиме кон одржлив и конкурентен туристички развој.

1.3. ВИЗИЈА

Демократизирана, плурална и автономна култура и уметничка продукција; партиципативна во одлучувањето; остварен динамичен и одржлив културен развој; усвоен систем за рамноправна дистрибуција на средствата во согласност со утврдените приоритети; развиен систем на ефикасна заштита на културното наследство; развиена критичка култура; општествена одговорност во сите културни практики и создадени функционални релации меѓу културата и другите сфери на општествено живеење; препознатлива, иновативна и високо развиена национална туристичка организација (НТО), која има јасна цел и привлечна туристичка понуда, и ја позиционира Македонија како одржлива и автентична туристичка дестинација во Југоисточна Европа.

1.4. ЗАДАЧИ И ОБВРСКИ НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА КУЛТУРА И ТУРИЗАМ

Задачите и обврските на Министерството за култура и туризам, кое нема подрачни единици во својот состав, произлегуваат од пропишаните специфични надлежности во следниве области:

- Дејности од областа на културата и уметноста.

- Промоција на културата, на културниот развој и на културните политики.
- Интегралното планирање на развојот на туризмот и комплементарни активности;
- Развојот, прогласување и одржливо користење на туристички простор и туристички дестинации од значење за туризмот;
- Промоцијата на туризмот во земјата и во странство;
- Подобрувањето на системот на вредност и конкурентност на туристичките места и производи;
- Истражувањето на туристичкиот пазар и развој на туристички информациски систем;
- Условите и начинот на вршење на дејноста на туристичките агенции;
- Меѓународна соработка и соработка со УНЕСКО;
- Соработка со институциите на ЕУ и интегрирање на европските вредности;
- Организација, развој и финансирање на културата;
- Следење, анализирање и предлагање акти и мерки за развој и унапредување на културата;
- Заштита, управување и ревитализација на културното наследство;
- Остварување и заштита на авторското право и сродните права;
- Надзор од надлежност во културата;
- Подготовка на прописи и на други акти од областа на културата;
- Реализација на промотивни активности за промоција на севкупната туристичка понуда;
- извршување на анализи и истражувања за проценка на туристички пазари;
- Реализација на проекти за создавање на нови и развој на постоечки туристички продукти и локални туристички брендови.

Улогата на Министерството за култура и туризам во областите за кои е надлежно е:

- Креирање и развивање политики во областите од делокругот на дејствувањето;
- Подготвување и предлагање закони и други прописи за областите од својата надлежност;
- Усогласување на законите, прописите, меѓународните и европските конвенции и договори;
- Следење на спроведувањето на прописите за да се оцени дали прописите ги остваруваат очекуваните резултати;
- Вршење инспекциски надзор над спроведувањето на прописите со кои се уредуваат областите за кои е надлежно.

1.5. СПЕЦИФИЧНОСТ НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА КУЛТУРА И ТУРИЗАМ

Министерството за култура и туризам е орган на државната управа со кој раководи министер. Делокругот на работа на Министерството за култура и туризам е утврден во член 26 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10, 51/11, 96/19 и 190/19).

Во согласност со наведената законска одредба, Министерството за култура и туризам е надлежно да врши работи што се однесуваат на:

- следење, анализирање и предлагање акти и мерки за развој и унапредување на културата;
- организација, финансирање и развој на мрежата на националните установи и финансирање програми и проекти од национален интерес во оваа област;
- заштита на културното наследство;
- издавачка, музичка, сценско-уметничка, филмска, галериска, библиотечна, архивска, музејска и кинотечна дејност, дејноста на домовите на културата и дејноста за посредување во културата;
- заштита на авторското право и сродните права;
- споменично одбележување на настани и истакнати личности од национален интерес;

- инспекциски надзор во негова надлежност;
- интегралното планирање на развојот на туризмот и комплементарни активности;
- развојот, прогласување и одржливо користење на туристички простор и туристички дестинации од значење за туризмот;
- промоцијата на туризмот во земјата и во странство;
- подобрувањето на системот на вредност и конкурентност на туристичките места и производи;
- истражувањето на туристичкиот пазар и развој на туристички информациски систем;
- условите и начинот на вршење на дејноста на туристичките агенции;
- други работи утврдени со закон;
- други работи утврдени со закон.

Министерството за култура и туризам остварува поблиска соработка и координација со органите на државната управа заради развивање интегриран пристап во планирањето на развојот на спецификите наведени во точката 1.5 од овој документ, и тоа:

- со Генералниот секретаријат на Владата на Република Северна Македонија;
- со Министерството за финансии – за реализирање на Годишната програма на Министерството за култура и туризам, за европските фондови и за друг вид странска помош;
- со Министерството за транспорт и врски, Министерството за економија (Државен пазарен инспекторат), Министерството за внатрешни работи – Оддел за организиран криминал, Царинската управа и со Министерството за правда – за авторското право и сродните права, заштитата на културното наследство и развој на културниот туризам;
- со Министерството за образование и наука;

- со Министерството за политички систем и односи со заедниците – Управа за образование на припадниците на заедниците – за културата на припадниците на заедниците;
- со Секретаријатот за европски прашања – усогласување со европското законодавство (НПАА), за спроведување на програмите на ЕУ (Креативна Европа, Култура и МЕДИА), Инструментот за претпристапна помош ИПА, за аудиовизуелната дејност, за авторското право и сродните права и за заштитата на културното наследство;
- со Министерството за образование и наука – во образованието да се промовираат културата и културното наследство;
- со Министерството за надворешни работи – за меѓународната соработка и за ратификација и склучување меѓународни договори;
- со Државниот завод за индустриска сопственост, со Министерството за економија, со Министерството за внатрешни работи и други надлежни органи – за спроведување на режимот на интелектуалната сопственост што ги вклучува и авторското право и сродните права;
- со Инспекцискиот совет на РСМ – за поголема ефикасност и стручно оспособување и усовршување на инспекторите за култура, спроведување стручен испит за добивање лиценца за инспектор, како и други прашања во врска со работењето на инспекциската служба;
- со Државниот завод за статистика – за доставување статистички податоци од областа на културата;
- со Министерството за информатичко општество и администрација – за реформите во јавната администрација и дигитализација на работните процеси во Министерството за култура и туризам;
- со Министерството за локална самоуправа – за децентрализација во културата и соработка во спроведувањето на ЕУ-програми;
- со Министерството за труд и социјална политика – за спроведување на политиките за инклузивност на културата кај ранливите групи и различните групи;

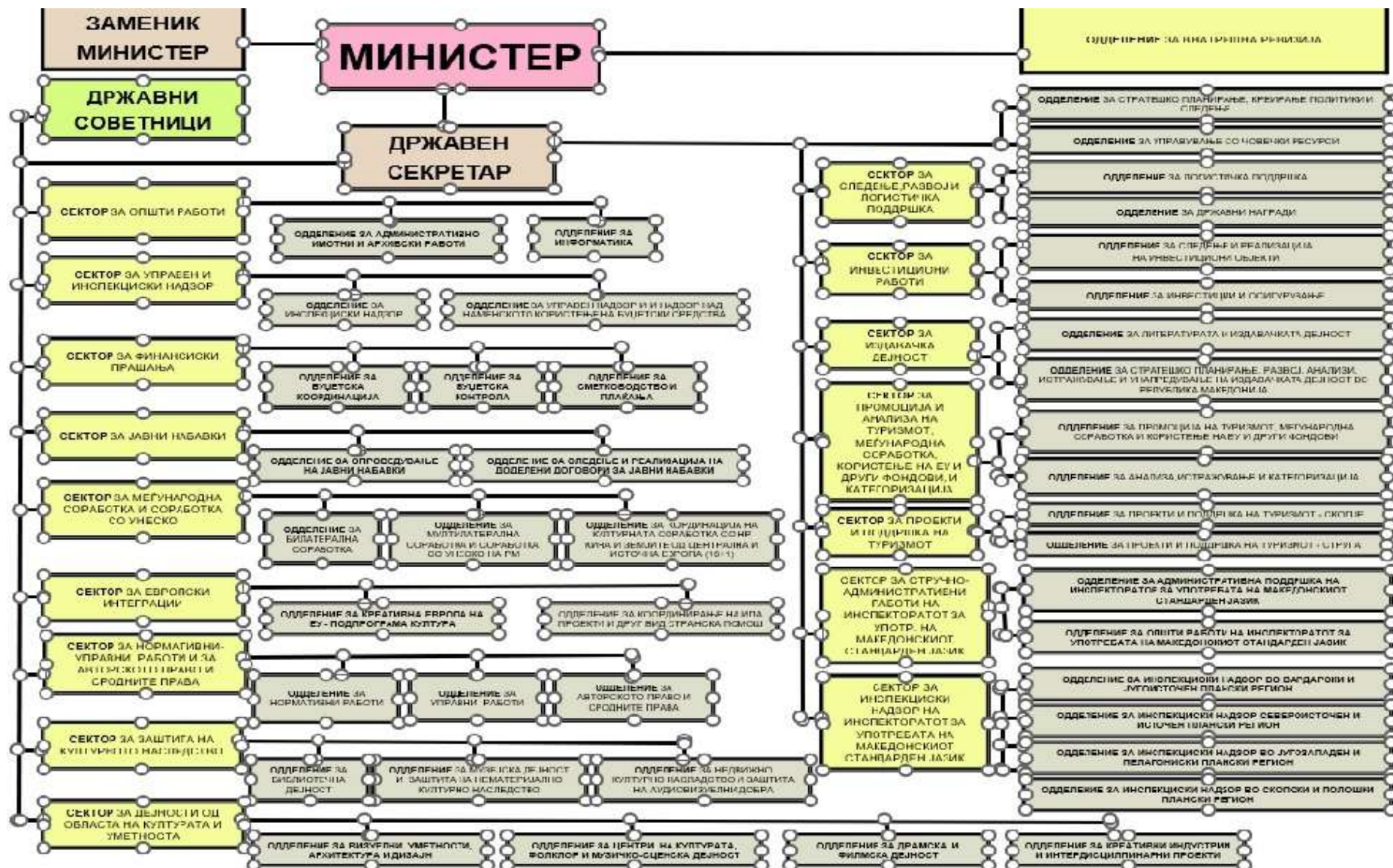
- хоризонтална и вертикална соработка на национално и на локално ниво – за остварување соработка и за спроведување на препораките на УНЕСКО и на ЕУ.

1.6. СТРУКТУРА НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА КУЛТУРА И ТУРИЗАМ

Во согласност со утврдените надлежности во Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на РМ“ бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11), а во согласност со член 17 став 7 од Законот за вработените во јавниот сектор, изготвен е Правилник за систематизација на работните места во Министерството за култура, како и Правилник за внатрешна организација на Министерството за култура.

Во согласност со актот за организација, во Министерството за култура и туризам има 12 сектори и 33 одделенија.

Според карактерот, обемот и степенот на сложеноста на работните места, во Министерството за култура и туризам постојат следниве организациски облици (органограм на Министерството за култура и туризам):

1.7. ОДНОСИ СО ОРГАНИТЕ ВО СОСТАВОТ НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА КУЛТУРА И ТУРИЗАМ

Во согласност со член 144 од Законот за заштита на културното наследство („Службен весник на РМ“ бр. 20/04, 71/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15 и 39/16), орган во составот на Министерството за култура и туризам, со својство на правно лице, е Управата за заштита на културното наследство (УЗКН).

УЗКН ја раководи директор што го именува Владата на Република Северна Македонија.

Во согласност со Законот за културно наследство, Управата за заштита на културното наследство:

1. Води управна постапка по предмети од областа на заштитата на културното наследство и донесува управни акти во согласност со овој закон;
2. Ги подготвува актите од областа на заштитата на културното наследство што ги донесува Министерството за култура и туризам;
3. Учествува во управни и други постапки поврзани со културното наследство и неговата заштита што ги водат други надлежни органи, во случаите утврдени со овој и со друг закон;
4. Поведува иницијативи и постапки пред надлежни органи за работи што се од јавен интерес за културното наследство и неговата заштита;
5. Го координира спроведувањето на националните и стратегиски значајни проекти, планови и програми во остварувањето на заштитата на културното наследство;
6. Предлага Национална стратегија за заштита и користење на културното наследство;
7. Предлага Национален акциски план за превенција на криминалитетот против културното наследство и го координира неговото спроведување;
8. Ја предлага Приоритетната листа од членот 110 на овој закон;

9. Ја координира меѓународната соработка во врска со заштитата на културното наследство;
10. Формира одбори за нематеријално, недвижно и движно културно наследство како советодавни тела;
11. Формира координативен одбор за заштита на културни добра во случај на вооружен судир и други постојани и привремени помошни тела;
12. Ја следи и ја анализира состојбата на културното наследство и предлага акти и мерки за остварување, развој и унапредување на неговата заштита;
13. Води централна евиденција и посебни национални инвентари на културното наследство, во смисла на овој закон и ратификуваните меѓународни договори;
14. Врши класифицирање според Националната класификација на културното наследство;
15. Го води Националниот регистар на културното наследство;
16. Ги врши работите поврзани со воспоставувањето, организирањето и развојот на Информативниот систем за културното наследство на Република Северна Македонија;
17. Врши работи за безбедносна заштита и заштита на културното наследство во случај на вооружен судир и природни катастрофи;
18. Врши работи за заштита од физичко оштетување забрзано од загадувањето и за унапредување на квалитетот на животната средина во заштитените подрачја;
19. Управува со културното наследство во државна сопственост, за кое правото на користење не му е дадено на друг носител на тоа право или за кое не е дадена концесија;
20. Ги врши работите во врска со: остварувањето на правото на првенствено купување, утврдувањето на правичните надоместоци, висината на наградата за случајно откритие, обезбедувањето по пат на хипотека и други работи од имотно-правна природа од областа на заштитата на културното наследство;
21. Подготвува планови и програми за заштита на културното наследство во согласност со овој закон;

22. Ја следи примената на ратификуваните меѓународни договори од областа на заштитата на културното наследство, предлага и презема активности за остварување на правата и обврските што произлегуваат од нив и подготвува национални извештаи за нивната примена;

23. Ги врши работите на инспекцискиот надзор над спроведувањето на прописите за заштита на културното наследство во согласност со овој закон;

24. Ги води работите во врска со меѓународната соработка и помош во областа на заштитата на културното наследство;

25. Организира вршење на други работи од областа на заштитата на културното наследство од надлежноста на Министерството за култура туризам, утврдени со закон.

1.8. СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ

Во текот на периодот опфатен со Стратешкиот план 2026 – 2028, Министерството за култура и туризам ќе се фокусира на остварување на следниве стратешки приоритети и приоритетни цели:

Приоритет 1: Развој на координирана и ефикасна културна политика

Цели

- Воспоставување функционални правни, организациски, материјални и финансиски услови за развој на културата и туризмот.
- Воспоставување експертска и вонпартиска кадровска политика.
- Обезбедување автономија на субјектите во културата.

- Воведување принципи на транспарентност и партиципативност во процесите на носење одлуки и стратегиско управување, особено: евалуација, анализи, истражувања и интерсекторско усогласување со другите ресори на државните политики.

Приоритет 2: Градење унитарно, мултикултурно и толерантно општество преку суштинска политичка поддршка со која Република Северна Македонија ќе се гради како граѓанска држава на сите што живеат во неа: Македонци, Албанци, Турци, Срби, Власи, Роми, Бошњаци и сите други помали заедници, во насока на поголема интеркултурна комуникација и градење дух на меѓусебно почитување.

Цели

- Спроведување културна политика во која клучните вредности се слободата на творештвото, еднаквоста и универзалното добро, а најважните движечки принципи се пристапноста, учеството и еднаквите услови и права на сите.
- Ревизија на целокупната политика во дејноста, критериумите за финансирање во дејноста и востановување нови, врз основа на евалуација и јасни показатели.
- Постепена децентрализација, односно преминување на дел од центрите за култура/домовите на културата и манифестациите на локално ниво.
- Афирмација на културата како клучен економски, социјален и политички капитал и фактор што го шири демократскиот јавен простор.
- Унапредување на заемното разбирање, дијалогот и рамноправната вклученост на ранливите и маргинализираните групи во културната продукција и во социокултурниот живот, со што културата ќе се презентира како фактор на општествена кохезија и трансформација.
- Негување на македонскиот јазик, на јазиците на заедниците и на интеркултурната соработка.

Приоритет 3: Заштита на културното наследство

Цели

Остварување на јавниот интерес во заштитата и конзервацијата на културното наследство, особено преку:

- идентификација, документирање, истражување и интерпретација, валоризација, ревалоризација и категоризација на културното наследство;
- примена на научни, стручни, конзерваторско-реставраторски и други технички мерки за заштита на културното наследство;
- презентација и популаризација на културното наследство и развивање на свеста за неговите вредности;
- вклучување на знаењата за културното наследство во сите форми и степени на образованието;
- поттикнување на одржливото користење на културното наследство во согласност со принципите на интегрирана заштита;
- промоција на културната разноликост, со почит кон разноликоста на културното наследство и толкувањата за него;
- создавање услови за конзервација и интегрирано управување и други активности на социјална инклузија;
- управување со ризиците на кои е изложено културното наследство и справување со последиците од климатските промени;
- заштита на нематеријалното наследство преку изработување и чување записи за него, како и со поттикнување на неговото пренесување во изворните и во другите средини;
- развој на меѓународна соработка;
- учество на јавноста во креирањето и спроведувањето на политиките поврзани со заштитата и конзервацијата на културното наследство.

Приоритет 4: Унапредување на меѓународната соработка и ефективна промоција на културата на Република Северна Македонија во меѓународни рамки

Цели

- Јакнење на добрососедските односи, на соработката со европските и со воневропските земји на билатерален и на мултилатерален план.
- Активна комуникација и партиципација во иницијативите и во проектите на меѓународните организации.
- Реализација на програми и проекти што ќе овозможат поголемо присуство и видливост на културата на Република Северна Македонија во меѓународни рамки.

Приоритет 5: Зајакнување на процесот на европска интеграција во културата

Цели

- Ефикасно користење на Инструментот за претпристапна помош (ИПА) 2021 – 2027 на Европската Унија (ЕУ) и на програмите на ЕУ за националните културни установи, граѓанскиот сектор во областа на културата, како и за независната сцена.
- Зајакнување на процесот на планирање, подготвување и следење на реализацијата на Националната програма за усвојување на правото на Европската Унија (НПАА) како основен стратески програмски документ во процесот на усогласување на националното законодавство со законодавството на Европската Унија.
- Поддршка на транснационалната европска соработка преку „Креативна Европа 2021 – 2027“.
- Соработка со институциите на ЕУ и активно следење на европските културни политики и практики.
- Вклучување во нови иницијативи на ЕУ за државите од Западен Балкан, во согласност со потребите на македонскиот културен сектор.

- Обезбедување техничка поддршка на националните и на локалните институции од областа на културата за подготовка на апликациски пакети за апсорпција на ЕУ-фондовите/приоритетите.
- Подготвување анализи, развивање стратегии, акциски планови, иницијативи (национални, регионални и сл.) како помошни механизми во процесот на евроинтеграција.
- Промоција и поголема видливост на европските програми и на реализираните проекти.

Приоритет 6: Промоција, поддршка и развој на севкупната туристичка понуда на на Република Северна Македонија

Цели

- продлабочување на соработката со старите / традиционалните пазари, освојување на нови пазари и развој на домашниот (внатрешен) туризам
- промоција на севкупната туристичка понуда со користењена најразлични меркетинг алатки
- анализа на постоечките состојби/пазари и отварање на нови пазари,
- зајакнување на соработката со туристичкото стопанство преку мерки за поддршка
- обезбедување на нови стратешки партнерства и соработка,
- поттикнување и промоција на бизнис климата во туристичкиот сектор,
- зголемена поддршка во делот на создавање на нови туристички атракции во соработка со локалната самоуправа,
- да се зајакне и да се обезбеди одржливост на тековните производи од туризмот, како и развој на нови,
- реализација и поддршка на проекти за развој и создавање на нови туристички продукти и локални туристички брендови,
- субвенционирање на странски организиран туристички промет

1.9 ОСВРТ КОН ПОСТИГНАТИТЕ РЕЗУЛТАТИ ВО 2024 ГОДИНА

Уметничко творештво и дејности од областа на културата

Во рамките на програмите од национален интерес се реализираат и се поддржуваат: музички проекти, проекти од литература и издаваштво, драмски проекти, ликовни проекти, проекти на здруженија на граѓани во рамките на сите дејности од областа на културата и меѓународни манифестации и интердисциплинарни проекти.

- Реализација на програми во услови на рамномерен културен развој на територијата на цела Република Северна Македонија преку поддршката на голем број проекти во рамките на Годишната програма на Министерството, преку реализација на традиционални манифестации.
- Локален културен развој – Во функција на дисперзија на културата и создавање општествен амбиент за поттикнување на креативноста на регионално и на локално ниво, МК перманентно реализира содржини во сите општини во РСМ. Целта на оваа мерка е подвижност на установите и достапност на културните содржини од поголеми урбани средини, пред сè, од главниот град во помалите центри, особено во руралните населени места.
- Поддржани проекти во рамките на манифестацијата „Град на културата за 2025 година“ со цел да се создадат услови за рамномерен културен развој и да се овозможи достапност на културните вредности за граѓаните, како и да се поттикне заживувањето на културата на локално ниво.
- Збогатување на културната понуда за лицата со посебни потреби – Тргувајќи од начелото на рамноправна положба на сите граѓани и корисници на културните добра на РСМ, МК доследно го имплементира граѓанскиот концепт во културата. Правото на култура во однос на оваа категорија граѓани, МК го развива во два сегмента: достапност на културните вредности

преку обезбедување технички пристап до културните настани и создавање предуслови за развој на нивното творештво преку развивање програми и проекти.

- Развивање навики за културна перцепција кај децата. Проектот предвидува реализација на циклуси на програмски содржини од сите уметнички дејности наменети за деца и младинци. Проектите се дел од програмите од национален интерес на МК и имаат едукативна и воспитна функција. Целта е тие да влијаат врз перцепцијата на младата публика со афинитети за учество во културниот живот.
- Активно учество на граѓанскиот сектор во културната програма на национално ниво.
- Одбележани јубилеи на значајни личности од областа на културата и уметноста во рамките на програмите од национален интерес.
- Поддржани стручни и дефицитарни кадри за додипломски и постдипломски студии што претежно ги нема во нашата земја, а се застапени на високообразовните установи и на факултетите во повеќе земји во светот, во рамките на Конкурсот за стручни и дефицитарни кадри.

- Министерството за култура донесе Програма за изградба на нови објекти и за реконструкција, санација и адаптација на постојните објекти што ги користат националните установи од областа на културата за 2024 година бр. 50-372/1 од 11.01.2024 година, (во понатамошниот текст: Годишна програма за инвестиции во културата).

Планираните финансиски средства за реализација на оваа програма беа обезбедени од Буџетот на Министерството за култура раздел 18010 – Финансирање на дејности од областа на културата, потпрограми 40, 41, 49, 50, 84 и 85 од ставките 482 – други градежни работи.

Со оваа програма, која беше проектирана на 423.282.488,00 денари, реализирани се вкупно 357.625.551,00 денари, на 7 проектни активности, односно финансиската реализација на оваа програма беше во износ од 84.49%. Со оваа програма во главно беа реализирани проекти за кои беа започнати градежни активности од претходни години и тоа: Реконструкција со надградба и доградба на објект „Универзална сала“ во Скопје, Изградба на објект наменет за НУ Турски Театар во Скопје (фаза:

термотехнички и хидротехнички инсталации и дел градежни и градежно-занатски работи), Изградба на нов објект наменет за театар и библиотека во Тетово, Обезбедување на проектна документација за Реконструкција на објектот НУ Центар за култура “Марко Цепенков” Прилеп, Изведба на работи за реконструкција на објект на НУ Центар за култура “Трајко Прокопиев” – Куманово (зграда за театар), Реновирање и уредување на просторот и санација на инсталациите на подрумските простории во зградата на НУ Национална опера и балет во Скопје за потребите на НУ Цез оркестар, и Изградба на проектна документација за потпорен сид над објектот на театарот во Струмица

Реализација на капитални дотации во областа на културата на единиците на локалната самоуправа за 2024 година

Во 2024 година Министерството за култура, за реализација на капитални дотации во областа на културата, со единиците на локална има склучено договори за реализација на средства во износ од 50.000.000,00 денари, и тоа за следните општина: Општина Дојран, Општина Кривогаштани, Општина Демир Капија, Општина Чучер Сандево, Општина Делчево, Општина Велес, Општина Крушево и

Општина Богданци. Овие договори се склучени согласно Програмата за користење на средства за капитални дотации до единиците на локалната самоуправа во областа на културата за 2024 година, донесена од страна на Владата на Република Северна Македонија со Одлука бр.41-1632/3 од 30.1.2024 година. Средствата за реализација на овие договори беа предвидени со Буџетот на Министерството за култура за 2024 година, во износ од 50.000.000,00 денари. Од доделените договори во вкупен износ од 50.000.000,00 денари, реализирани беа вкупно 22.868.792,00 денари, односно финансиската реализација на оваа програма беше во износ од 45.74%.

Издавачка дејност и литература

Во 2024 година на Годишниот конкурс за финансирање проекти од национален интерес во културата од областа на литературата и издавачката дејност беа поддржани 512 проекти, од кои 31 проект на национални установи од културата и 481 проект од други корисници. Во 2024 година, целосно беа реализирани 29 проекти на национални установи од културата, односно 93 % реализација и 460 проекти од други корисници, односно 96 % реализација.

Заштита на културното наследство

Во рамките на Годишната програма од областа на **заштитата на недвижното културно наследство** беа одобрени вкупно 161 проект од кои, 131 проекти на 11 национални установи, 2 проекти на 2 локални музејски институции, 5 проекти на 5 други буџетски корисници; 15 проекти од 13 правни субјекти и 8 проекти на 8 поединци – физички лица. Од нив, целосна или делумна реализација имаа вкупно 111 проекти на национални установи или 58.3%, додека 29 проекти се целосно или делумно реализирани на другите корисници или 92.7%, вкупната реализацијата на проектите е 63.6 % од сите одобрени проекти за 2024 година.

Во областа на недвижното културно во 2024 година, вниманието е насочено кон адекватната заштита на сакралните и на профаните споменици на културата, како и на откриените структури од археолошките истражувања. Во оваа смисла, ќе продолжи реализацијата на повеќегодишните проекти:

Адаптацијата на објектот Св. Ѓорѓи/Мехмед Ефенди – Јени џамија во галериски простор; Конзерваторско-реставраторски работи на живописот од црквата Св.Богородица Болничка во Охрид, Конзервација и доистражување на просторот од Самуиловата Тврдина/Цитедалата, со цел ревитализација на целиот простор заради целосна презентација и самоодржување.

Во рамките на Програмата за работа на Владата, предвидени се шест проекти од областа заштитата на недвижното културно наследство: непосредната заштита на аквадуктот во Скопје; Сарајот на Ахмед Нијази бег во Ресен; црквата Св. Богородица во Лешочкиот манастир во село Лешок -Тетово; конзервацијата на црквата „Св. Ѓорѓи“ во с. Курбиново, Ресенско и заштитата и конзервацијата на недвижното и движното културно наследство на Лазар Личеноски и Реконструкција и адаптација на објектот на старото школо на КП.2524, КО Љубојно, општина Ресен.

За Годишната програма во областа на **заштитата на аудиовизуелните добра** во 2024 г. беа одобрени вкупно 5 проекти на НУ Кинотека на РСМ кои се делумно или целосно реализирани односно 83 % од вкупно одобрените проекти.

Преку Годишната програма во областа на **музејската дејност и заштитата на нематеријалното културно наследство** беа поддржани 296 проекти. Од нив беа реализирани 288 проекти, односно **97 %** од одобрените проекти во 2024 година.

Во програмата за 2024 година фокусот беше ставен на: систематските археолошки ископувања, природонаучните и етнолошките истражувања, каталогизацијата, непосредната конзервација на музејските предмети и заштитата на визуелната етнологија, откупот, воспоставувањето нови музејски поставки, гостувањата на повремени изложби, популаризацијата и презентацијата на нематеријалното културно наследство, како и дигитализацијата на нематеријалното културно наследство.

Приоритет беше остварувањето на непосредната заштита на сите видови движно културно наследство, вклучително и валоризацијата и ревалоризацијата на движното и духовното културно наследство, обезбедувањето траен електронски запис и ефикасен пристап до документацијата за културното наследство и поттикнувањето на националните и на локалните установи за поголема соработка со граѓанскиот сектор и со организациите на лицата со попреченост.

Во 2024 година средствата од буџетската програма за **библиотечната дејност** се поддржани вкупно 109 проекти од 14 национални установи, како и 30 проекти на 14 локални установи, 12 проекти на 5 здруженија на граѓани и други буџетски корисници и 2 проекти од две физички лица.

Основните и битни функции на секоја библиотека, кои претставуваат и законска обврска се поддржуваат и во 2024 година. Најзначајни проекти за 2024 година поддржани во рамките на Годишната програма за финансирање проекти од национален интерес во Република Македонија подредени по области се следниве:

- Купување публикации;
- Мобилен информатички и комуникациски центар;
- Подготвување информации за националната издавачка продукција преку изработка и објавување на македонската тековна библиографија и други библиографии;
- Претплата на он-лајн електронски списанија и книги и оф-лајн информациски бази на податоци;
- Конзервација, реставрација и превентивна заштита на библиотечниот материјал;
- Континуирано функционирање на библиотечно-информацискиот систем КОБИСС.МК и основна функционалност на центарот НУБ-ВБМ;
- Стручно оспособување на библиотечен кадар;
- Проекти за лица со посебни потреби;
- Проекти наменети за деца и
- Активности за популаризација на книгите.

Збогатувањето на книжниот фонд и натаму останува една од основните и битни функции на секоја библиотека. Тоа се претежно изданија преку кои се следи македонската тековна издавачка продукција и по нивната обработка се ставаат на јавен достап и нивно користење. Се купуваат македонски публикации за меѓународна размена преку кои, на меѓународната јавност,

перманентно и се презентира и и се става на достап книжната или поинаку публикувана продукција. На овој начин македонската издавачка продукција е застапена во голем број светски библиотеки, универзитетски, славистички и научни центри.

За да дојде книгата до читателите во најтешко достапните места во нашата држава Министерството поддржува и подвижни библиотеки. Даде поддршка на одржувањето на мобилниот информатички и комуникациски центар - ИНФОБУС, кој успешно опслужува 18 населени места во Општината Штип. Во овие места живее различно етничко население.

Македонската тековна библиографија има цел да ја презентира издавачката продукција на монографски публикации, статии и прилози и сериски публикации издадени во Република Македонија. Свеските од сериите од Македонската тековна библиографија се дистрибуираат до библиотеките во Република Македонија и до сто дваесет светски библиотеки, со што се афирмираат македонските културни и научни достигнувања.

Меѓународна културна соработка 2024

Во 2024 година заложбите на Министерството за култура и туризам беа преку Годишните конкурси да се поддржат проекти што ќе се реализираат во држави кои се во фокусот на надворешната политика на Република Северна Македонија и се во функција на претставување на младите уметници, етаблираните автори и институциите од нашата држава во државите претседавачи со ЕУ, во европските метрополи, во културно-информативните центри во странство и на големите реномирани манифестации. Во таа насока, од поголемите претставувања на македонската култура во 2024 година се издвојуваат: настапите на Драмскиот театар од Скопје во Љубљана, Бриони, Сараево и во Подгорица во рамките на Регионалната унија на театри РУТА; Балканската турнеја на Ансамблот „Танец“; учеството на Ансамблот на албански ора и песни на Меѓународниот фолклорен фестивал во Брунsum, Холандија; претставувањето на Националната опера и балет во Софија и во Виена. Од реализираните проекти на другите корисници, вниманието на јавноста во регионот и пошироко го привлекоа: настапите на Градскиот мешан хор „Вардар“, претставувањата на „Efterklang Makedonium Band“ и на Камерниот оркестар „Профундис“;

концертите на Страшо Темков, Инес Неделковска, Арда Мустафаоглу, Ева Богоевска, Македонскиот брас-квнтет; настапите на културно-уметничките друштва „Мирче Ацев“, „Ибе Паликуќи“, „Звуците на Каршиака“, „Вапцаров“; изложбите на Петра Ј. Ристовска, на Друштвото на ликовни уметници на Македонија, на Музејот на град Скопје, на Филип Фидановски и на Осман Демири. Традиционално се одржа и манифестацијата „Македонско културно лето во Пустец и во Корча“, а се реализираа и активностите на Македонско-хрватското друштво „Марко Марулиќ“.

Посебен акцент во 2024 година беше ставен на поддршката на иницијативите што се во насока на усогласување на културните политики во Република Северна Македонија со релевантните културни политики, пред сè, на ОН, УНЕСКО, ЕУ, како и на активна партиципација на нашата држава во политиката на ЕУ за отворање и збогатување на европскиот културен простор.

➤ Меѓународни документи, спогодби и програми за соработка

Во текот на 2024 година се вршеше усогласување на текстовите на билатералните документи со Австрија, Латвија и со Обединетите Арапски Емирати, а беше иницирано и потпишување на нов билатерален документ со Република Словенија. Во 2024 година беше потпишан и билатерален документ со Јапонија, со кој за прв пат се регулираше соработката со оваа држава.

➤ Учества на меѓународни настани, традиционални манифестации, комплексни претставувања

Во 2024 година Република Северна Македонија традиционално се претстави на Венециското биенале на ликовната уметност преку проектот „Помеѓу надеж и страв“ на Славица Јанешлиева (куратор: Национална галерија на Република Северна Македонија), кој беше проследен со големо внимание од културната јавност и посетителите на овој престижен настан.

Во контекст на континуираното присуство на Република Северна Македонија во светските метрополи, треба да се спомене и одржувањето на традиционалната манифестација во чест на Св. Кирил во Рим, во чии рамки во 2024 година беше реализиран концерт на Камерниот оркестар од Битола.

➤ Саеми на книгата

Во 2024 година во рамките на Конкурсот за меѓународна дејност беше поддржано учеството на Саемот на книгата во Лајпциг, кој е посветен на авторите, како и претставувањето на Саемот на книгата во Франкфурт, кој е најголем настан од овој вид во светот.

➤ Културно-информативни центри во странство

Програмата на центрите во 2024 година, со мали исклучоци, беше комплетно реализирана. Пред странската јавност во Њујорк, Софија, Тирана, Истанбул и во Загреб се претставија музичките уметници Антонијо Китановски, ансамблот „Консонанс“, Владимир Лазаревски, Марко Виденовиќ, Лек Груби, Љупчо Коскаров, ликовните автори Симонида Филипова Китановска, Јана Манева Чупоска и др.

Во однос на двомесечниот престој на македонски уметници во македонското ателје при Меѓународниот град на уметностите во Париз, во 2024 година пред француската јавност се претставија неколку уметници од Република Северна Македонија, меѓу кои беа Билјана Билбилоска, Тони Васиќ, Марија Мицова-Гацова, Тања Балаќ.

МУЛТИЛАТЕРАЛНА СОРАБОТКА

Што се однесува на мултилатералната соработка, Министерството за култура и туризам и во 2024 година обрна особено внимание на активностите што се однесуваат на состојбата со „Природното и културното наследство на Охридскиот Регион“, впишано на Листата на УНЕСКО за светско наследство. До Центарот за светско наследство на УНЕСКО беше доставен заедничкиот извештај со Република Албанија за состојбата со заштитата на природното и културното наследство на Охридскиот Регион и напредокот во спроведувањето на препораките од Одлуката 45.COM 7B.104 (Ријад, Кралство Саудиска Арабија) со ревидиран Стратегиски план за рехабилитација на природното и културното наследство на Охридскиот Регион, во согласност со забелешките што беа дадени од страна на Центарот за светско наследство, односно советодавното тело ИКОМОС – Меѓународниот совет за споменици и локалитети.

Во периодот од 25 до 29 март 2024 година во Република Албанија и во Република Северна Македонија се реализираше заедничка Реактивна мониторинг-мисија на Центарот за светско наследство на УНЕСКО и советодавните тела – Меѓународната унија за заштита на природата (IUCN) и Меѓународниот совет за споменици и локалитети (ICOMOS), која во својот Извештај даде препораки и насоки за идните активности со цел негова соодветна заштита.

Во врска со активностите на УНЕСКО поврзани со Конвенцијата за заштита на нематеријалното културно наследство, особено треба да се истакне дека на 19. сесија на Меѓувладиниот комитет на УНЕСКО за заштита на нематеријалното културно наследство која се одржа во Асунсион, Парагвај, мултинационалната номинација на Република Северна Македонија и Република Турција „Традиционална изработка и свирење на гајда“ беше впишана на Репрезентативната листа на УНЕСКО за нематеријално културно наследство на човештвото.

Во однос на имплементацијата на Конвенцијата на УНЕСКО за мерките за забрана и спречување на недозволениот увоз, извоз и пренос на сопственоста на културните добра, во 2024 година се реализираше и проектот „Борба против недозволената трговија со културни добра во Западен Балкан“, финансиран од ЕУ, а имплементиран од УНЕСКО, во чии рамки, во

организација на Регионалното биро на УНЕСКО за наука и култура во Европа со седиште во Венеција, се реализираше обука на околу 100 претставници од повеќе македонски институции кои работат на оваа проблематика.

Нашата држава е вклучена и во заедничкиот проект за повторно воспоставување заедничка постојана поставка во блокот 17 на Државниот музеј Аушвиц-Биркенау во Полска, координиран од Регионалното биро на УНЕСКО за наука и култура во Европа со седиште во Венеција, Италија. Проектот е заеднички развиен од страна на шесте држави сукцесори (Босна и Херцеговина, Хрватска, Црна Гора, Србија, Словенија и Северна Македонија), во соработка со УНЕСКО, и е во насока на создавање заедничка постојана изложба за холокаустот како место за сеќавање на жртвите во концентрациониот логор Аушвиц-Биркенау од територијата на поранешна Југославија. Државите сукцесори, во согласност со Договорот потпишан од министрите за култура/претставниците на државите сукцесори на свечената церемонија што се одржа на 25.01.2024 година во седиштето на УНЕСКО во Париз, ќе треба да ги надоместат трошоците за реновирање и конзервација на заедничките простории, структури и сегменти од блокот 17 во износ од 1.000.000,00 евра кои се финансирани од Република Австрија, преку посебните договори што ќе се склучат со Фондацијата „Аушвиц-Биркенау“ во Република Полска. Делот на Република Северна Македонија ќе биде околу 75.000,00 евра, односно околу 5.000.000,00 денари, кои се предвидени во Буџетот за 2025/2026 година. (Тука не се предвидени трошоците за одржување и за поставката што ќе биде изложена во павилјонот). Важно е да се напомене дека Собранието на Република Северна Македонија го ратификуваше Договорот за финансирање на повторното воспоставување заедничка постојана поставка во блокот 17 на Државниот музеј Аушвиц – Биркенау на 18 декември 2024 година.

Во почетокот на 2024 година беа завршени активностите предвидени со одобрените 4 проекти во рамките на Програмата за партиципација на УНЕСКО за периодот 2022 – 2023 година, додека во рамките на новата двогодишна Програма за партиципација на УНЕСКО за периодот 2024 – 2025 година нашата држава поднесе вкупно 7 предлог-проекти до УНЕСКО, од кои беше одобрен само еден.

Во рамките на членувањето во Меѓународната фондација „Форум на словенските култури“, во 2024 година, како една од земјите основачи, обезбедивме средства за котизација, а се вклучивме и во иницијативите и активностите на оваа еминентна организација.

Како и секоја година, за членувањето во меѓународните организации во кои партиципираме како држава преку нашите институции, здруженија и експерти од областа на културата и кои се со консултативен статус при УНЕСКО и други меѓународни организации, Министерството за култура и туризам обезбеди финансиска поддршка за покривање на трошоците за годишните котизации/членство и за реализација на одредени активности во рамките на соодветните меѓународни организации (ИКОМ, ИКОМОС, АИКА, ИССН, ИФЛА, АЦЕ, ФИАФ, ЦИОФФ).

Интегрирање во Европската Унија во областа на културата

Во тековната 2024 година, иако беше изборна година, Секторот за европски прашања работеше на тековните задачи во рамките на европските програми, но реализираше и активности чија цел е забрзување на евроинтегративниот процес преку соработката меѓу државите од Западен Балкан и од ЕУ.

Посветено се работеше на подготовката и на организацијата на дводневниот Министерски состанок за Агендата на ЕУ за Западен Балкан за иновации, истражување, образование, култура, млади и спорт, на 7 и 8 септември 2024 година, на кој нашата држава беше домаќин. На состанокот, на кој покрај министерот Љутков учествуваа и министерката за образование и наука на Република Северна Македонија, министерот за култура и иновации, Балаш Ханко, од унгарското претседателство со Советот на ЕУ и **Илиана Иванова, еврокомесарка за иновации, истражување, култура, образование и млади, се потенцираше дека целта е** Агендата да ја продлабочи соработката со ЕУ и со заеднички фокус, таа да се спроведе.

Усогласувањето и усвојувањето на правото на ЕУ продолжи и во 2024 година. На квартално ниво се реализирани активности во насока на планирање, подготовка, следење и известување за имплементацијата на Националната програма за усвојување на правото на Европска Унија (НПАА) за Поглавје 26 и ажурирање на матрицата, за што до Министерството за образование беа доставувани квартални извештаи за реализирани активности.

Во однос на користењето на Инструментот за претпристапна помош ИПА, во 2024 година продолживме со националното кофинансирање на проектот „Конзервација и ревитализација на културно-туристичкиот комплекс Св. Ѓорѓи – Старо Нагоричане“.

Во рамките на Годишниот конкурс на Министерството за култура за финансирање програми и проекти од национален интерес во културата за 2024 година, одобрени се финансиски средства за поддржување на вкупно 8 проекти од областа на европските интеграции на 8 национални установи.

Претставници од Секторот за европски интеграции, како членови на комисиите за следење на програмите за прекугранична соработка на Република Северна Македонија со соседните земји (Р Грција, Р Бугарија, Р Албанија, Р Косово и Р Србија), активно учествуваа на овие програми и доставуваа коментари и забелешки во однос на процедурите, но и активно учествуваа на состаноците одржани во текот на 2024 година.

Во 2024 година, Канцеларијата за Креативна Европа – потпрограма Култура продолжи со реализацијата на следниве оперативни и програмски активности:

- (1) Техничка помош за заинтересираните потенцијални апликанти за повиците за аплицирање за категориите Проекти за соработка и Циркулација на европски книжевни дела.
- (2) Промоција на поддржани проекти во рамките на програмата Креативна Европа – потпрограма Култура.
- (3) Медиумска промоција на програмата, актуелните повици, успешните проекти преку електронските медиуми, веб-страницата и фејсбук-профилот на Министерството за култура.

- (4) Учество на состаноци на мрежата на Креативна Европа и следење различни тренинзи и вебинари преку платформата Тимс.
- (5) Индивидуални консултации со заинтересирани потенцијални апликанти.
- (6) Подготовка на податоци за нова веб-страница на Канцеларијата со други дополнителни алатки.
- (7) Активности поврзани со механизмот на кофинансирање на поддржаните проекти од потпрограмата Култура и негово редизајнирање во согласност со критериумите на новата, односно актуелната програма на ЕУ.

Соработката со Советот на Европа активно продолжи и во 2024 година. Претставници од Секторот за европски интеграции редовно учествуваат на состаноци на Управувачкиот комитет за култура, наследство и предел (CDCPP) на Советот на Европа и на други настани поврзани со програмата Културни рути на Советот на Европа каде што се разгледуваат и можностите за конкретна соработка во сферата на културата со цел развој на културниот туризам и општиот економски развој на државата.

Родово одговорно буџетирање

Во насока на унапредување на родовата еднаквост и следење на имплементацијата на родово одговорните политики, Министерството за култура и туризам презеде активности за прибирање и обработка на податоци за родовата застапеност во програмите и потпрограмите во надлежност на институцијата. Податоците се добиени од сите релевантни сектори и ја рефлектираат состојбата со учеството на жените и мажите во процесите на пријавување, одобрување и реализација на културните програми за 2024 година.

Во рамки на конкурсот за издавачка дејност, од вкупно 906 доставени пријави, жените учествувале со 33,7% кај правните субјекти и 43% кај физичките лица. Овие податоци укажуваат на сè уште повисока застапеност на мажи, но и на значајно учество на жените особено во индивидуалниот творечки сектор.

Во интердисциплинарните програми, жените се носителки на 47,3% од одобрените проекти, што претставува позитивен индикатор за приближување кон рамноправна застапеност. Вклучени се и проекти кои тематизираат родова еднаквост, што го покажува растечкиот интерес за промовирање родови политики во културниот сектор.

Во областите на музичка, сценска, визуелна, драмска и фолклорна дејност, вкупната застапеност на жени-апликанти изнесува 45,4%, додека мажите учествуваат со 54,6%. Анализата по категории укажува дека застапеноста на жените е повисока во музичко-сценската дејност и визуелните уметности, додека кај фолклорните програми доминираат мажи-апликанти, особено кај физичките лица (само 17,4% жени).

Овие податоци потврдуваат дека Министерството обезбедува еднаков пристап и можности за сите апликанти, со постепено зголемување на учеството на жените во културните програми. Истовремено, видлива е потребата од дополнителни активности во области каде што жените се помалку застапени, со цел понатамошно засилување на родовата рамноправност.

Министерството останува посветено на принципите на родово одговорно буџетирање и активно продолжува да работи на идентификација на механизми и програми кои ќе овозможат поголема застапеност на жените во креирањето и реализацијата на културните политики и проекти. Во таа насока, посебен фокус ќе биде ставен на подобрување на видливоста на жените во културата и поттикнување родово сензитивни содржини.

Во однос на подготовките за 2025 година, информираме дека родово-буџетските иницијативи не се доставени до Министерството за финансии, при што во наредниот период ќе се работи на нивна соодветна подготовка и навремено доставување во согласност со законските обврски и институционалните приоритети.

Програма за промоција и поддршка на туризмот

Во текот на 2024 година туристичкиот сектор во Република Северна Македонија бележи значителен пораст и постепено стабилизирање по предизвиците од изминатите години. Според податоците на Државниот завод за статистика и Агенцијата за промоција и поддршка на туризмот, земјата ја посетиле околу 1.260.000 туристи, што претставува раст од приближно 7,8% во однос на 2023 година. Од вкупниот број, странските туристи учествувале со околу 830.000, што е зголемување од над 13%, додека домашните туристи изнесуваат околу 430.000, со мало намалување од околу 1%. Овој тренд покажува дека Северна Македонија станува сè поатрактивна дестинација за странски посетители, додека интересот на домашните граѓани останува релативно стабилен. Во 2024 година е забележан пораст и на бројот на ноќевања, кој изнесува приближно 3,1 милиони, што е зголемување од 5,2% во споредба со 2023 година.

Странските туристи оствариле раст од околу 8,9% во ноќевањата, што укажува на зголемена должина на престој и подобра атрактивност на понудата. Најпосетувани туристички центри и понатаму се: Охридско-струшкиот регион, кој останува водечки со најголем број ноќевања; Скопскиот регион, кој бележи раст на конгресниот и викенд-туризмот; Берово, Крушево, Маврово и Попова Шапка, кои стануваат препознатливи по понудата за планински, спортски и рурален туризам. Во текот на 2024 година, Република Северна Македонија учествуваше на повеќе меѓународни туристички саеми и форуми (во Берлин, Белград, Лондон и Софија), каде што беше претставена како новооткриена, безбедна и природно автентична дестинација.

Промотивните активности придонесоа за зголемен број медиумски објави и зајакнување на имиџот на земјата како дел од балканската и европската туристичка мапа.

Очекувани резултати од програмата

- Број на реализирани промотивни активности (настани, саеми, кампањи, медиумски промоции).
- Зголемување на бројот на туристи и ноќевања во споредба со 2025 година
- Број на поддржани локални туристички субјекти преку програмски мерки
- Број на подобрени инфраструктурни објекти (патеки, информативни табли, видиковци и сл.)
- Број на странски медиумски објави и промотивни содржини за Македонија како туристичка дестинација годишно.

Надворешни показатели

- најмалку 20 реализирани промотивни активности (настани, саеми, кампањи, медиумски промоции).
- раст од најмалку 10% на бројот на туристи и ноќевања во споредба со 2025 година
- минимум 50 корисници поддржани локални туристички субјекти преку програмски мерки –.
- најмалку 10 проекти за подобрување на инфраструктурни објекти (патеки, информативни табли, видиковци и сл.) ,
- најмалку 50 странски медиумски објави и промотивни содржини за Македонија како туристичка дестинација.

ОСВРТ КОН ПОСТИГНАТИТЕ РЕЗУЛТАТИ ВО 2025 ГОДИНА

Уметничко творештво и дејности од областа на културата

Културните политики на Република Северна Македонија се реализираат преку националните установи од областа на културата, единиците на локалната самоуправа, јавните установи, граѓанскиот сектор и индивидуалните творци кои колективно придонесуваат кон создавање, афирмација и дистрибуција на културните вредности. Творештвото се артикулира низ работата на 39 национални установи (театари, центри и домови за култура, Филхармонија, Национална Опера и Балет, две установи за традиционален танц и песна (македонска и албанска) Во однос на финансирањето, во 2025 година беше спроведен целосно (реформски) изработен Годишен конкурс за поддршка на проекти од Национален интерес во културата. Истиот беше електронски објавен во предвидениот законски рок, на кој евалуираа стручни комисии од сите дејности. За прв пат годинава беше применет и Делегираниот буџет кај 11 установи на ниво на цела култура. Во рамки на програмите од национален интерес се финансираа проекти и прогами на националните установи во музичката и музичко-сценската дејност, драмската дејност, кои се во функција на рамномерен културен развој на територијата на цела Република Северна Македонија, градење на високи уметнички вредности, проекти кои се во функција на локалниот културен развој преку манифестацијата „Град на културата за 2025 година“ која се реализираше во Гевгелија и се поддржа со 3.000.000 денари. Во рамки на програмите од национален интерес беа поддржани и проекти за афирмација на културата и инклузија во културниот систем на лицата со специфика. Поддржани се проекти со средства во висина од 2.525.400 денари. Посебен акцент е ставен и на фолкоорната дејност согласно со програмата на Владата, со буџет од 41.500.000 за проекти во земјата и 12.000.000 денари за фолклорни манифестации. Кон ова треба да се напоменат и проектите наменети за најмалдата популација во висина од 10.000.000 денари во националните установи и кај здруженијата на граѓани. Со проектите беше овозможено и активно учество на граѓанскиот сектор во културната програма на национално ниво, одбележани јубилеи на значајни личности од областа на културата и уметноста во рамките на програмите од национален интерес.

Осврт за реализирани проеграми и проекти за 2025 година од Сектор за инвестициони работи:

Во делот на инвестициско одржување и набавка на опрема за националните установи за 2025 година, Министерството за култура поддржа вкупно 30 Национални установи со проекти содржани во годишните програми за работа на националните установи од областа на културата за 2025 година со финансиски средства во износ од 18.132036,00 денари.

Министерството за култура донесе Програма за изградба на нови објекти и за реконструкција, санација и адаптација на постојните објекти што ги користат националните установи од областа на културата за 2025 година бр. 50-827/3 од 24.02.2025 година, со која беа финансирани капитални инвестициони проекти за продолжување со изградба на нови проекти и за реконструкција на постоечки објекти на установи од областа на културата во вредност од 123.775.000,00 денари.

Со оваа програма се реализираа проектите за Универзална сала, Турски Тетара во Скопје, Театар и библиотека во Тетово, Театарот во Струмица и Куманово, Кино Партизан при Ну Народен театар Битола, како и санации на НУ НУБ Климент Охридски во Скопје, санација на Македонски народен театар, НУ Театар Јордан Хаџи Константинов Џинот во Велес. Планираните финансиски средства за реализација на оваа програма, беа обезбедени од Буџетот на Министерството за култура раздел 18010 – Финансирање на дејности од областа на културата, потпрограми 40,41, 49, 50, 84 и 85 од ставките 482 – други градежни работи.

Во 2025 година Министерството за култура, за реализација на капитални дотации во областа на културата, со единиците на локална има склучено договори за реализација на средства во износ од 622.679.503,00 деанри од кои за 2025 година беа предвидени да се реализираат во износ од 135.539.410,00 деанри. Овие договори се склучени согласно Одлуката за користење на средства за капитални дотации до единиците на локалната самоуправа во областа на културата за 2025 година бр. 50-6255/7 од 1.7.2025 година, донесена од страна на Владата на Република Северна Македонија.

Издавачка дејност и литература

Во 2025 година на Годишниот конкурс за финансирање проекти од национален интерес во културата од областа на литературата и издавачката дејност беа поддржани 510 проекти, од кои 32 проект на национални установи од културата и 478 проект од други корисници. До септември 2025 година, целосно беа реализирани 14 проекти на национални установи од културата, односно 44 % реализација, и 283 проекти од други корисници, односно 59 % реализација.

Заштита на културното наследство

Преку Годишната програма за 2025 година од областа на **заштитата на недвижното културно наследство** (Програми 50, 58 и 59) од вкупниот Буџет е издвоена сума од **75.703.000,00** денари наменети за реализација на вкупно 146 проекти, од кои 118 се предложени реализации на националните установи од областа на заштитата на културното наследство, а носители на 27 проекти се во категоријата на други корисници (локални установи, научни институти, здруженија на граѓани и поединци). Структуралната и финансиската распределба на обезбедените средства во оваа област за 2025 година е во насока на соодветна заштита на сакралните и профаните споменици на културата, како и откриените структури од археолошките истражувања.

Програмата опфаќа: Увид во состојбата на културното наследство; Проекти кои се однесуваат на конзерваторско-реставраторски активности на недвижното културно наследство, со приоритет на наследство со најголема вредност и значење или со повисок степен на загрозеност; Заштитни археолошки истражувања; Конзерваторски третман на археолошките локалитети на кои во изминатите години се вршени археолошки ископувања; Проекти за валоризација и ревалоризација на културното наследство, со приоритет на наследство со најголема вредност и значење; Изработка на заштитно-конзерваторски основи; Повеќегодишни проекти кои се однесуваат на конзерваторско-реставраторски активности на културното наследство во насока на нивно завршување и соодветна презентација; Проекти за презентација на културното наследство за лицата со посебни потреби;

Како позначајни реализации се издвојуваат завршните етапи на повеќегодишните проекти: адаптацијата на објектот Св. Ѓорѓи/Мехмед Ефенди - Јени џамија во галериски простор и конзервација на црквата Св. Богородица во манастирскиот комплекс Трескавец. Како иницијативи во Програмата за работа на Владата се финансирани проектите за заштита на црквата Св.

Богородица во Лешочкиот манастир, Аквадуктот во Скопје, Сарајот на Ахмед Нијази бег во Ресен, црквата Успение на Пресвета Богородица, с. Матејче, Кумановско и црквата Св. Ѓорѓи во с. Курбиново, Ресенско .

Од областа на **музејската дејност и заштитата на нематеријалното културно наследство** беа поддржани вкупно 367 проекти, од кои 249 поднесени проекти од 16 музејски установи и 118 проекти на 7 Заводи за заштита на споменици на култура. За НУ Музеј на Република Северна Македонија – Скопје за 2025 година доделен е делегиран буџет во висина од 3.000.000 денари. Во Програмата за 2025 година одобрени се проекти кои опфаќаат археолошки ископувања, презентација на културно наследство, заштита на музејски материјал, монографии, јубилеи, едукација и се во функција на унапредување и афирмирање на музејската дејност.

Во категоријата други корисници прифатени се: 21 проект од Локални установи, 13 проекти од други буџетски корисници, 33 проекти од здруженија на граѓани и 15 проекти од физички лица.

Во програмата за 2025 година, како и во минатите години, фокусот беше ставен на: систематските археолошки ископувања, природонаучните и етнолошките истражувања, каталогизацијата, непосредната конзервација на музејските предмети и заштитата на визуелната етнологија, откупот, воспоставувањето нови музејски поставки, гостувањата на повремени изложби, популаризацијата и презентацијата на нематеријалното културно наследство, како и дигитализацијата на нематеријалното културно наследство. Приоритет беше остварувањето на непосредната заштита на сите видови движно културно наследство, вклучително и валоризацијата и ревалоризацијата на движното и духовното културно наследство, обезбедувањето траен електронски запис и ефикасен пристап до документацијата за културното наследство и поттикнувањето на националните и на локалните установи за поголема соработка со граѓанскиот сектор и со организациите на лицата со попреченост.

Во 2025 година, од областа на **библиотечната дејност** се финансирани вкупно 144 проекти, од кои 103 се проекти за остварување на годишната програма на националните библиотечни установи. Поддржани се 41 проекти, од кои: 32 се на локални библиотечни установи, 4 се на здруженија на граѓани, 1 на други буџетски корисници и 4 на физички лица. Во однос на доделените средства за кои се склучени договори со сите учесници, со буџетот за 2025 година се поддржани проекти во вкупен

износ од 18.976.000,00 денари. Со 15.464.681,00 денари се поддржани годишните програми на националните установи, а со 3.512.213,00 денари се поддржани проекти на другите корисници.

Основните и битни функции на секоја библиотека кои претставуваат и законска обврска се поддржуваат и во 2025 година. Како такви се: збогатувањето на книжниот фонд на библиотеките, континуираното функционирање на библиотечно-информацискиот систем КОБИСС.МК, стручното оспособување на библиотечен кадар, а за заштитата на целокупниот библиотечен материјал се опфатени сите мерки и постапки кои се преземаат да се спречи, одложи или намали оштетувањето на библиотечниот материјал.

За заштитата на целокупниот библиотечен материјал се опфатени сите мерки и постапки кои се преземаат да се спречи, одложи или намали оштетувањето на библиотечниот материјал, книжниот фонд, македонскиот задолжителен архивски примерок, заштита на старите ракописи, старопечатените и ретки книги.

Проектите наменети за неподвижни и изнемоштени лица кои за жал се наоѓаат во подредена состојба, изолација и недостаток на сериозен пристап за овозможување на нивната ресоцијализација и вклучување во нормалниот живот. Со овие проекти се допринесува во поголема интеграција на овие лица во општеството, а со самото тоа ќе се промени и содржината на секојдневието на оваа категорија на граѓани кон кои општеството има обврска да сториме нешто повеќе.

Меѓународна културна соработка

Најголемата поддршка во насока на промоција и афирмација на културните вредности на Република Северна Македонија во меѓународни рамки, Министерството за култура и туризам ја обезбедува преку Годишните конкурси за поддршка на проекти од национален интерес во културата. Во таа смисла, во рамките на Годишниот конкурс за меѓународна дејност во 2025 година заложите на Министерството беа да се поддржат квалитетни и иновативни проекти, проекти во кои се вклучени етаблирани автори и репродуктивни уметници, проекти кои се во функција на промоција и афирмација на младите таленти, кои се резултат на копродукциска соработка или соработка со меѓународни субјекти од областа на културата, проекти што ќе се реализираат во земјите претседавачи со ЕУ, во градовите европски престолнини на културата, во културно-информативните центри на Република Северна Македонија во странство, на големите реномирани манифестации, како и проекти кои се однесуваат на соработката со меѓународните организации. Во таа насока, од поголемите претставувања на македонската култура во 2025 година се издвојуваат: настапите на Драмскиот театар од Скопје во Љубљана, Белград, Тиват, Бриони и Сараево во рамките на Регионалната унија на театри РУТА; гостувањето на Балетот при Националната опера и балет во Холандија, Белгија, Турција и Португалија; гостувањето на Филхармонијата на РСМ во Виена, Австрија; гостувањето на Ансамблот „Танец“ во Хрватска, Словенија, Австрија, БиХ и Бугарија. Од реализираните проекти на другите корисници, интересот на меѓународната јавност го предизвикаа: учеството на Здружението на хорски камерни состави „Св. Злата Мегленска“ на Фестивалот на европска црковна музика во Швебиш Гмунд, Германија; реализацијата на концерт на квинтетот „Македонисимо“ во Темишвар, Романија; Милано, Италија и во Хонг Конг, Кина; учеството на Арт балет на Меѓународниот танцов фестивал „Art of Dance Festival“ во Белград, Србија; учеството на танчери со Даун синдром и други попречености на Светско првенство во танци во Варшава, Полска; концертите на Страшо Темков, Арда Мустафаоглу, Ева Богоевска, Антонио Китановски, Владимир Василески, Сашо Татарчевски; настапите на културно-уметничките друштва „Мирче Ацев“, „Ибе Паликуќи“, „Блажевски“, „Илинден“, „Емин Дураку“, „Вапцаров“; изложбите на Решат Амети, , Башким Меџити., Никола Смилов, Слободан Милошески, Марина Цветановска-Мартиновска и др. Исто така, традиционално се одржа и манифестацијата „Македонско културно лето во Пустец и во Корча“.

➤ Меѓународни документи, спогодби и програми за соработка

Во текот на 2025 година се вршеше усогласување на текстовите на билатералните документи со Грција, Мексико, Унгарија, Израел, Обединети Арапски Емирати и Египет, како и со Меѓународната организација на ТУРКСОЈ. До крајот на 2025 година се очекува потпишување на билатералните документи со Унгарија и ТУРКСОЈ.

➤ Учества на меѓународни настани, традиционални манифестации, комплексни претставувања

Во 2025 година Република Северна Македонија традиционално се претстави на Венециското биенале на архитектурата преку проектот „Strada Brutalissima“ на авторите Благоја Бајковски, Ана Рафаиловска, Марија Антиќ Николовска, и Невенка Манчева Аџиевска. (куратор: Национална галерија на Република Северна Македонија), а не изостана ниту реализацијата на манифестацијата во чест на Св. Кирил во Рим, во чии рамки во 2025 година беше реализиран концерт на пијанистот Симон Трпчески кој беше проследен со извонредни критики.

Во 2025 година ресурсите на Министерството за култура и туризам беа особено насочени кон претставувањето на Република Северна Македонија на ЕХРО Осака, каде истовремено и по повод одбележувањето на 8 септември, Денот на независноста, беше реализиран настап на Камерниот оркестар „Ајга“ со македонските оперски пеачи Ана и Игор Дурловски, концерт на познатиот џез гитарист и автор Владимир Василески – Четкар, како и настапот на Кирил Џајковски и неговиот бенд. Во рамките на претставувањето на нашата држава на оваа престижна манифестација беше реализирана и изложба посветена на архитектот Кензо Танге, како и настап на Ансамблот „Танец“. Присуството на нашата држава на овој светски настан беше оценето како исклучително успешно, а павиљонот беше награден со сребро во својата категорија.

➤ Саеми на книгата

Во 2025 година во рамките на Конкурсот за меѓународна дејност беше поддржано учеството на Саемот на книгата во Лајпциг и во Франкфурт, каде беа претставени изданијата на повеќе издавачки куќи од нашата држава.

➤ **Културно-информативни центри во странство**

Во 2025 година, согласно потпишаната Спогодба меѓу Република Северна Македонија и Република Србија, започна со работа Културно-информативниот центар на нашата држава во Белград. Отворањето на КИЦ беше одбележано со наменски подготвена програма која беше провокација за бројните посетители како и припадници на нашата заедница во Република Србија. Во рамки на програмата за 2025 година на центрите во Њујорк, Софија, Тирана, Истанбул, Загреб, пред странската јавност се претставија музичките уметници Даница Стојанова, Македонскиот брас квартет, групата Баклава, хорот Менада, ликовните автори Страхил Петровски, Роберт Јанкуловски, Верим Зендели, Никола Пијанманов и др.

Во однос на двомесечниот престој на македонски уметници во македонското ателје при Меѓународниот град на уметностите во Париз, во 2025 година пред француската јавност се претставија неколку уметници од Република Северна Македонија, меѓу кои беа Владимир Темков и Мирјана Крстева Масетти.

МУЛТИЛАТЕРАЛНА СОРАБОТКА

Што се однесува до мултилатералната соработка, Министерството за култура и туризам и во 2025 година особено внимание посвети на активностите што се однесуваат на состојбата со „Природното и културното наследство на Охридскиот Регион“, впишано на Листата на УНЕСКО за светско наследство. До Центарот за светско наследство на УНЕСКО беше доставен заедничкиот Извештај со Република Албанија за состојбата со заштитата на природното и културното наследство на Охридскиот Регион и напредокот во спроведувањето на препораките од Одлуката 46 СОМ 7В.44 (Њу Делхи, Индија).

Особено треба да се истакне дека од 7 до 11.07.2025 година на 47. сесија на Комитетот на УНЕСКО за светско наследство, која се одржа во Париз, Франција учествуваше официјална делегација од нашата држава. Како резултат на делувањето на делегацијата, Комитетот ја донесе одлуката 47.COM.7B.54 со која на двете држави им се даде дополнително една година за спроведување корективни мерки, односно временска рамка за имплементација на препораките од Реактивните мониторинг мисии од 2020 и 2024 година на Центарот за светско наследство на УНЕСКО и советодавните тела, како и целосно имплементирање на Стратегискиот план за рехабилитација на светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2023-2030) од страна на двете земји.

Што се однесува до активностите на УНЕСКО поврзани со Конвенцијата за заштита на нематеријалното културно наследство, важно е да се истакне дека Република Северна Македонија до УНЕСКО го поднесе досието „Етноастрономија/Стара небесна карта на македонскиот народ“ за можно впишување во 2026 година на Листата на УНЕСКО на нематеријално културно наследство за ургентна заштита. Исто така беа формирани работни групи кои во периодот кој претстои работат на номинациони досиеа за впишување на нови нематеријални добра на листите на УНЕСКО за заштита на нематеријалното културно наследство.

Во однос на имплементацијата на Конвенцијата на УНЕСКО за мерките за забрана и спречување на недозволениот увоз, извоз и пренос на сопственоста на културните добра, во рамките на проектот „Борба против недозволената трговија со културни добра во Западен Балкан“, финансиран од ЕУ, а имплементиран од страна на УНЕСКО, треба да се напомене и учеството на претставници од Министерството за култура и туризам и експерти од нашата држава на работилниците во: Мадрид, Шпанија, Анкара, Трговица и Мостар, БиХ, како и на 8. состанок на земјите членки – потписнички на оваа Конвенција, кој се одржа во Париз, Франција.

Во рамките на имплементацијата на Конвенцијата на УНЕСКО од 2005 година за заштита и унапредување на разновидноста на културните изразувања важно е да се истакне учеството на делегациите од Министерството за култура и туризам на 18. сесија на Меѓувладиниот комитет за заштита и унапредување на разновидноста на културните изразувања и

на 10. сесија на Конференцијата на државите-членки на Конвенцијата, Париз, Франција. Во насока на спроведување на Конвенцијата, Владата на РСМ донесе одлука за формирање на интерресорска работна група која ќе работи на подготовка на Периодичниот извештај за имплементација на Конвенцијата кој треба да се достави до УНЕСКО најдоцна до 30 јуни 2027 година. Оваа работна група е формирана со Решение на министерот за култура и туризам во октомври 2025 година и ќе го одржи својот прв состанок.

Во однос на вклученоста на нашата држава во заедничкиот проект за повторно воспоставување на заедничка постојана поставка во блокот 17 на Државниот музеј Аушвиц-Биркенау во Полска, координиран од Регионалното биро на УНЕСКО за наука и култура во Европа со седиште во Венеција, Италија, во тек е процедурата за усогласување на текстот на договорот со Фондацијата Аушвиц - Биркенау, која управува и го менаџира Државниот музеј Аушвиц – Биркенау, со цел исплата на средствата во висина од 7.5% од вкупните трошоци на возобновувањето на поставката, односно 75.000 евра. Со цел финализирање на концептот за заедничката изложба, во септември 2025 год., во Сараево, Босна и Херцеговина се одржа состанок на кој претставници од министерствата за култура и од стручните работни групи од државите детално работеа на финалниот текст кој ќе биде дел од поставката.

Во рамките на членувањето во Меѓународната фондација „Форум на словенски култури“, во 2025 година, обезбедивме средства за котизацијата за членство во оваа фондација, но, се вклучивме и во иницијативите и активностите на Форумот. За одбележување е дека НУ Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј - Охрид ја доби наградата за Најдобар словенски локалитет во рамките на наградата „Жива“ за 2025 год. која беше доделена во Требиње, Босна и Херцеговина, а треба да се напомене и дека Министерството за култура и туризам беше домаќин на состанокот на експертската работна група за заштита на културното наследство кој делува во рамките на Форумот за словенски култури.

Како и секоја година, за членувањето во меѓународните организации во кои партиципираме како држава преку своите институции, здруженија и експерти од областа на културата и кои се со консултативен статус при УНЕСКО и други меѓународни организации, Министерството за култура и туризам обезбеди финансиска поддршка за покривање на

трошоците за годишните котизации/членство и за реализација на одредени активности во рамките на соодветните меѓународни организации (ИКОМ, ИКОМОС, АИКА, ИССН, ИФЛА, АЦЕ, ФИАФ, ЦИОФФ).

Зајакнување на процесот на европска интеграција во културата

Во тековната 2025 година, Секторот за европски интерграции работеше на тековните задачи во рамки на европските програми, но и реализираше активности кои имаат за цел забрзување на евроинтегративниот процес преку соработката помеѓу државите од Западен Балкан и ЕУ.

Усогласувањето и усвојувањето на правото на ЕУ продолжија и во 2025 година. На квартално ниво се реализирани активности во насока на планирање, подготовка, следење и известување за имплементацијата на Националната програма за усвојување на правото на Европска Унија (НПАА) за Поглавје 26 и ажурирање на матрицата, за што до Министерството за образование беа доставувани квартални извештаи за реализирани активности (тековна состојба, краткорочни и среднорочни приоритети) кои се однесуваа на законодавството, програмата „Креативна Европа“, УНЕСКО, Меѓународната конвенција на УНЕСКО за заштита и унапредување на различноста на културните изрази и Охридскиот Регион и Креативните индустрии.

Дополнително, на барање од Секретаријатот за европски прашања, Министерството за култура и туризам во септември 2025-та година достави ажуриран придонес кон извештајот на Европската комисија за Република Северна Македонија, кој се однесуваше на следниве области од културата:

1. Имплементација на стратегијата на Министерството за култура
2. Меѓународна конвенција на УНЕСКО за заштита и унапредување на различноста на културните изрази
3. Креативна Европа (КУЛТУРА И МЕДИА).

Исто така, во јануари 2025 година до Секретаријатот за европски прашања беше доставен писмен материјал за подготовка на Министерството за култура и туризам за учество на Дваесетиот поткомитет за иновации, информатичко општество и социјална политика, што се одржа на 23.01.2025 година. Материјалот за Поткомитетот опфаќаше информации за:

1. Креативна Европа и МЕДИА
2. Законодавство
3. Заштита на културно наследство, старите чаршии.

Во рамки на годишниот Конкурс на Министерството за култура и туризам за финансирање на програми и проекти од национален интерес во културата за 2025 година, одобрени се финансиски средства за поддржување на вкупно 13 проекти од областа на Европските интеграции на 8 национални установи, во вкупен износ од 2.557,480 денари.

Претставници од Секторот за Европски интеграции како членови на Комисиите за следење на Програмите за прекугранична соработка 2021-2027, на Република Северна Македонија со соседните земји (Р. Грција, Р. Бугарија, Р. Албанија, Р. Косово и Р. Србија), активно учествуваа на состаноците одржани во текот на 2025 година.

Исто така, претставник од Секторот за Европски интеграции како член/заменик член активно учествуваше на состаноците на Комитетот за следење на ИПАРД ПРОГРАМАТА 2021-2027.

Во 2025 година, согласно препораките на Европската комисија дадени на 20-тиот Поткомитет за иновации, информациско општество и социјална политика, одржан на 23 јануари 2024 година преку ВТЦ, Министерството за култура и туризам, како координативно тело, во соработка со Агенцијата за филм на Северна Македонија, започна постапка за преземање на административната надлежност над Потпрограмата МЕДИА. На 11 март 2025 година (на 57-та седница на Владата на РСМ), беше донесена одлука за префрлување на администрирањето на Канцеларијата за МЕДИА под надлежност на Министерството за култура. Во мај 2025 година беше потпишан монокориснички грант-договор со Извршната агенција, по што Канцеларијата продолжи да ги спроведува програмските активности за двете потпрограми – Култура и МЕДИА, а во рамките на монокорисничкиот грант договор потпишан со Европската комисија во мај 2025 година.

Организираните јавни настани:

1. Канцеларијата продолжи да ја промовира програмата Креативна Европа (Култура и МЕДИА) преку јавни настани. Одржани се 4 јавни настани наменети за корисниците на ККС и филмскиот сектор и тоа:

• Панел-сесии на тема: „Креативна Европа – Соработка, мобилност и вмрежување“ – 24 јуни 2025, Скопје

Настанот беше организиран од Канцеларијата на Креативна Европа – Северна Македонија, во партнерство со Канцелариите на Креативна Европа од Словенија и Босна и Херцеговина, и во соработка со други меѓународни, регионални и домашни организации и институции, меѓу кои: Меѓународната мрежа „On the Move“ – Белгија/Франција, Центар за современи уметности „Топлоцентра“ – Софија, Бугарија, Центар за современи уметности – Скопје, Младински културен центар – Скопје, Институтот ФАМЕС – Скопје, ПИН музичка конференција – Скопје, Скопски џез фестивал, Македонска асоцијација на џез музичари и слободни уметници, НУ Оркестар за џез музика, Европската кино мрежа (Eurora Cinemas) – Франција, НУ Кинотека на Македонија, НУ Центар за култура – Битола, Панел-сесиите опфатија повеќе аспекти поврзани со значењето на европската културна соработка, мобилноста и вмрежувањето. Особено внимание беше посветено на секторските политики, вклучително и музичкиот сектор и филмската индустрија, со фокус на значењето на европската кино мрежа и можностите за регионална и меѓународна соработка.

2. Работилница посветена на повикот за Европски Мини Слејт развојни проекти на потпрограмата МЕДИА во организација на Канцеларијата за Креативна Европа, во соработка со експерти од хрватска и со фестивалот за креативен документарен филм 16. МакеДокс. Работилницата беше наменета за продуцентите кои планираат да поднесат апликации во рамките на тековниот повик.

3. „Можности за аплицирање во рамките на Потпрограмата МЕДИА на Креативна Европа“ ЕУ Хаус во Тетово

Во рамките на 14-тото издание на Меѓународниот филмски фестивал се одржа тркалезна маса на тема: „Можности за аплицирање во рамките на потпрограмата МЕДИА на Креативна Европа“ во Европската кука во Тетово.

Сесијата беше во организација на Канцеларијата за Креативна Европа при Министерството за култура и туризам, Меѓународниот филмски фестивал во Тетово и Европската куќа во Тетово.

4. Дводневниот транснационален настан на тема: „Унапредување на културното наследство преку европска соработка - мрежи, мобилност и можности за финансирање од ЕУ“, одржан на 14 и 15 октомври 2025 г. Настанот се реализираше во организација на Министерството за култура и туризам на Република Северна Македонија (Канцеларија на Креативна Европа), во партнерство со: Делегацијата на Европската Унија и Европската куќа во Скопје, Министерството за образование и наука, Агенцијата за европски образовни програми и мобилност, НУ Завод и музеј – Битола, НУ Археолошки музеј на РС Македонија, НУ Стоби, Филозофски факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, Центар за нови иницијативи во уметноста и културата – Локомотива, Скопје.

Тематски настанот се фокусираше на културното наследство како основа врз која се темелат политиките на Европската Унија и можностите за финансирање преку програмите „Креативна Европа“, „Еразмус+“ и „Хоризонт Европа“.

Учество на јавни настани:

- Учество на завршната он-лајн конференција на проектот ReImagine, на тема: „Знаење, импакт, иднина“ поддржан од Потпрограмата Култура, која се одржа на 19 септември 2025 година, во организација на партнерските организации на овој проект.
- Учество на редовен состанок на Канцелариите за Креативна Европа во организација на ЕК и Извршната агенција за образование и култура при ЕК, 1-3 октомври 2025 година, а во рамки на кој се одржа посебна сесија на за западен Балкан на тема: „Релевантноста на врмежувањето и мобилноста и кофинансирање – модели и предизвици“ во организација на нашата Канцеларија и Канцелариите на Креативна Европа од Западен Балкан.

- Учество на состаноци на мрежата на Креативна Европа и следење на различни тренинзи и вебинари преку платформата на Тимс
- Реализирана билатерална, регионална и европска соработка со Канцелариите за Креативна Европа. · Подготвена и објавена новата веб страната на Канцеларијата за Креативна Европа www.ced.mk;
- Изработени и десиминирани промотивни матереријали на Канцеларијата за Креативна Европа
- Реализирана техничка помош за заинтересираните потенцијални апликанти за повиците за аплицирање за категоријата Проекти за соработка и Циркулација на европски книжевни дела;
- Промоција на поддржани проекти во рамки на програмата Креативна Европа – потпрограма Култура;
- Медиумска промоција на програмата, актуелните повици, успешните проекти преку електронските медиуми, веб страната и фејсбук профилот на Министерството за култура и туризам и новата веб страна на Канцеларијата www.ced.mk;
- Реализирани индивидуални консултации со заинтересирани потенцијални апликанти.

Во рамки на објавениот конкурс за учество во финансирање проектни активности на правни лица од Република Северна Македонија во европски проекти кои се поддржани од Потпрограмата Култура на Креативна Европа 2021-2027 на Европската Унија за 2025 година, се поддржани вкупно 12 проекти, во вкупен износ од 5,003,809 денари.

Соработката со Советот на Европа активно продолжи и во 2025 година. Претставници од Секторот за европски интеграции редовно учествуваат на состаноци на Управувачкиот комитет за култура, наследство и предел (CDCPP) на Советот на Европа, Управниот Одбор на ЕПА на културните рути, годишни советодавни форуми и други настани поврзани со програмата Културни Рути на Совет на Европа, каде се разгледуваа и можностите за конкретна соработка во сферата на културата со цел развој на културниот туризам и општиот економски развој на државата.

Во ова насока, Министерството за култура и туризам во рамки на Програмата за соработка со културните рути на Советот на Европа, на 16 април 2025 година во „Јавна соба“, Скопје, организираше еднодневен настан на тема: **„Форум за културните рути на Советот на Европа во функција на развојот на културниот туризам“**, каде што учествуваа претставници на културните рути на Советот на Европа : Културната рута Итер Витис, Рутата на Римските императори и Дунавска винска Рута и Рутата на Св. Кирил и Методиј, како и други бројни институции од областа на културата, културното наследство и туризмот.

Исто така, во пресрет на прославата на 24 мај - Денот на сесловенските просветители Св. Кирил и Методиј, Институтот за македонска литература при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на 20 мај во Јуруп Хаус – Скопје, организираше промоција на две публикации, и тоа списанието „Европа: по рутата на Кирил и Методиј“ – туристичка публикација и преводот на македонски јазик – романот „На убавата сина Джевнице“ од чешкиот писател Антонин Бајаја во издание на „Перун Артис“ од Битола.

По промоцијата на двете публикации, на 21 мај, во „Порта Македонија“, Институтот за македонска литература, организираше состанок на Генералната асамблеја на асоцијацијата на Европската културна рута на Св. Кирил и Методиј при Советот на Европа, во која учествуваа претставници на асоцијацијата Европската културна рута на Св. Кирил и Методиј при Советот на Европа, од Чешка и Словачка, Бугарија и други еминенти гости.

На 6-7 мај, 2025 година, претставник на Секторот за европски интеграции учествуваше на онлајн состанокот на Управниот Одбор на ЕПА за културните на Советот на Европа кој се одржа во Луксембург.

Министерството за култура и туризам преку Секторот за европски интеграции редовно и навремено ги подмирува годишните обврски за уплата на влезниот билет за Програмата за културните рути на Советот на Европа, во вкупен износ од 590,000.00 денари.

Родово одговорно буџетирање

Родовата еднаквост во културата е повеќе од статистика – таа е стратешка ориентација и етичка обврска. Во 2025 година, Министерството за култура и туризам ги засили напорите за интеграција на родовата перспектива во сите етапи на културната политика. Со системско воведување на родово-одговорни механизми, институцијата ја истакна својата посветеност кон еднаков пристап до ресурси, творечка можност и институционална видливост за жените, мажите и сите родови идентитети.

За прецизно следење на родовата застапеност, од 2021 година Министерството во конкурсните формулари вмрежи обврсна графа за полова распределба на носители, автори и учесници во проектите. Овој механизам овозможи детална статистика од

конкурсите во 2025 година: од вкупно 881 апликација за проекти во литература и издаваштво, 72 се од женски физички лица, 110 од машки; 225 се од правни субјекти поднесени од жени, 474 од мажи. Финансиската поддршка изнесуваше 68.000.000 денари, овозможувајќи раст на женското учество како носителки.

Во мултидисциплинарни манифестации и фестивали беа поддржани 12 проекти, вредни 8.374.500 денари – 4 (33,3 %) под водство на жени со вкупна сума 2.688.000 денари, и 8 (66,7 %) под мажко лидерство со 5.686.500 денари. И покрај доминацијата на мажките носители, учеството на жените во една третина од проектите е значаен индикатор за трансформација на културните практики и вредности.

Секторот на креативните индустрии претстави значајни резултати: од вкупно 170 апликации, 65 проекти добија поддршка во вредност 13.968.000 денари. Меѓу правните лица поддржани беа 26 проекти (износ: 10.924.000 денари) – 11 (42,3 %) од жени и 15 (57,7 %) од мажи; меѓу физичките лица – 39 проекти (вкупно 3.044.000 денари) – 20 (51,3 %) водени од жени и 19 (48,7 %) од мажи. Овој баланс значи дека женското творештво почнува да биде конкурентно и рамноправно на индивидуално ниво.

Министерството истовремено продлабочи соработка со Министерството за труд и социјална политика, преку неговиот Ресурсен центар за родово одговорно политики и буџетирање (кој де факто е дел од МТСП), во проект спроведен од UN Women, со финансиска поддршка од Швајцарија и Шведска. Целта е промоција на инклузивни, транспарентни, родово чувствителни културни и социјални практики, преку обуки за родово одговорно буџетирање, семинари, подготовка на акциски планови и практични алатки за мониторинг.

Во текот на 2025, преку работилници и јавни дискусии, се спроведоа активности кои го подигаат капацитетот на вработените во културните институции и независниот сектор да применат родови критериуми при дизајн, реализација и евалуација на

проектите. Овие активности обезбедија и надградба на институционалната способност за транспарентно распределување на јавни ресурси според потребите на различните групи.

Сето тоа се изведува во рамка на рамката зададена со Националната стратегија за родова еднаквост (2022–2027), која ја дефинира како стратешка цел зголемување на учеството на жените во културните политики, видливост на родовите прашања и афирмација на авторки и креаторки во националниот и меѓународниот контекст.

Со овие активности Министерството за култура и туризам во 2025 создаде солидна основа за културен систем во кој секој израз има вредност, во кој различноста се цени, а рамноправноста е столб на демократската култура.

Програма за промоција и поддршка на туризмот

Туризмот во Република Северна Македонија во текот на 2025 година бележи континуиран раст и позитивни трендови во повеќе сегменти, со што се потврдува дека секторот за туризам постепено зазема значајно место во националната економија. Според официјалните податоци на Државниот завод за статистика и Министерството за економија, во првите девет месеци од 2025 година е забележано зголемување на вкупниот број туристи за околу 7% во однос на истиот период од 2024 година. Најзначаен пораст е забележан кај странските туристи, чиј број се зголемил за над 11%, додека бројот на домашни туристи бележи благо намалување, особено во првиот квартал на годината. Сепак, ноќевањата во домашниот туризам покажуваат стабилност, што укажува на задржан интерес кај граѓаните за домашни викенд и планински дестинации. Во текот на 2025 година се очекува вкупниот број на туристи да достигне околу 1,5 милиони посетители, што претставува највисоко ниво во последната деценија.

Бројот на ноќевања е зголемен за приближно 8%, при што најголем дел од нив се реализирани од страна на странски туристи. Најатрактивни туристички центри и понатаму се: Охрид и Струга, со над 40% од вкупните ноќевања; Скопскиот регион, кој бележи раст на конгресен и бизнис-туризам; Маврово, Берово, Крушево и Дојран, каде се развиваат форми на еко, рурален и спортско-рекреативен туризам. Во 2025 година Република Северна Македонија се позиционира како растечка туристичка дестинација на Балканот, благодарение на засилената промоција на странските пазари и учеството на меѓународни туристички саеми во Берлин, Утрехт, Истанбул, Нови Сад и Белград.

Особено е зголемен бројот на туристи од Турција, Србија, Холандија, Франција и Германија, што укажува на успешна диверзификација на изворните пазари. Медиумските кампањи и дигиталната промоција придонесоа за поголема видливост на земјата како сигурна, достапна и автентична дестинација, што позитивно се одрази на зголемувањето на странските ноќевања за над 8%.

Очекувани резултати од програмата

- Број на реализирани промотивни активности (настани, саеми, кампањи, медиумски промоции)
- Зголемување на бројот на туристи и ноќевања во споредба со 2025 година
- Број на поддржани локални туристички субјекти преку програмски мерки
- Број на подобрени инфраструктурни објекти (патеки, информативни табли, видиковци и сл.)
- Број на странски медиумски објави и промотивни содржини за Македонија како туристичка дестинација годишно.

Надворешни показатели

- најмалку 20 реализирани промотивни активности (настани, саеми, кампањи, медиумски промоции)

- раст од најмалку 10%.на бројот на туристи и ноќевања во споредба со 2025 година
- минимум 50 корисници поддржани локални туристички субјекти преку програмски мерки
- најмалку 10 проекти за подобрување на инфраструктурни објекти (патеки, информативни табли, видиковци и сл.)
- најмалку 50 странски медиумски објави и промотивни содржини за Македонија како туристичка дестинација.

1.11. ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ И ПОТПРОГРАМИТЕ

Стратешкиот план на Министерството за култура 2026 – 2028 е составен од **6 стратешки програми** :

- 1. Уметничко творештво и дејности од областа на културата;**
- 2. Поттикнување на творештвото преку создавање современи инфраструктурни и технолошки услови за остварување на културата;**
- 3. Заштита на културното наследство;**
- 4. Меѓународна културна соработка;**
- 5. Интегрирање во Европската Унија во областа на културата и туризмот;**
- 6. Родово одговорно буџетирање;**
- 7. Програма за промоција и поддршка на туризмот.**

1. Стратешката програма *„Уметничко творештво и дејности од областа на културата“* содржи 3 потпрограми:
 - 1.1. Поттикнување на уметничкото творештво и потенцијал за негова одржливост со цел привлекување публика и вклучување во културните активности.
 - 1.2. Стимулативни мерки
 - 1.3. Унапредување на издавачката дејност.
2. Стратешката програма *„Поттикнување на творештвото преку создавање современи инфраструктурни и технолошки услови за остварување на културат а“* содржи 2 потпрограми:
 - 2.1. Создавање современи инфраструктурни услови за остварување на културата.
 - 2.2. Создавање современи технолошки услови за остварување на културата.
3. Стратешката програма *„Заштита на културното наследство“* содржи 5 потпрограми:
 - 3.1. Заштита на недвижно наследство.
 - 3.2. Музејска дејност и заштита на движно наследство.
 - 3.3. Библиотечна дејност и заштита на библиотечно наследство.
 - 3.4. Заштита на аудиовизуелни добра.
 - 3.5. Заштита на нематеријално наследство.
4. Стратешката програма *„Меѓународна културна соработка“* содржи 2 потпрограми:

- 4.1. Меѓународна соработка на билатерално и мултилатерално ниво и соработка со УНЕСКО и со другите меѓународни организации.
- 4.2. Мапирање на состојбата, стимулирање и креирање нови форми за меѓународна културна соработка.
5. Стратешката програма **„Интегрирање во Европската Унија во областа на културата и туризмот“** содржи 2 потпрограми:
 - 5.1. Подготвување и уредување на културните политики на РСМ во согласност со европските искуства, критериуми и стандарди.
 - 5.2. Унапредување на заштитата на авторското право и сродните права и усогласување со директивите на ЕУ од оваа област.
6. Стратешката програма **„Родово одговорно буџетирање“** содржи 2 потпрограми:
 - 6.1. Поттикнување и подобрување на учеството на жената во културниот живот во РСМ.
 - 6.2. Зголемување на бројот на интердисциплинарни уметнички проекти кои ги обработуваат темите со родова проблематика од аспект на подобрување на еднаквите можности на жената и мажот во општеството и подобрување на статусот на жената во општеството.
7. Стратешка програма **„Промоција и поддршка на туризмот“** не содржи потпрограми и истата предвидува активности за промоција на туризмот и реализација на проекти за развој и создавање на туристички продукти, со што ќе се подобри севкупната туристичка и економска слика на Република Северна Македонија.

2.1 ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМА 1: „УМЕТНИЧКО ТВОРЕШТВО И ДЕЈНОСТИ ОД ОБЛАСТА НА КУЛТУРАТА“

А: Оправданост и дизајн на Програмата	
Образложение: Програмата „Уметничко творештво и дејности од областа на културата“ произлегува од: Стратешкиот приоритет од член 1 став 1 алинеја 8 од Одлуката за утврдување стратешки приоритети на Владата на Република Северна Македонија во 2025 година. Целосно спроведување на Охридскиот рамковен договор, јакнење на мултикултурната кохезија и промоција на мултикултурните вредности. За остварување на стратешкиот приоритет од член 1 став 1 алинеја 8 од оваа одлука, утврдена е следната цел: – Спроведување на политики во културата базирана на клучните вредности слобода на творештвото, еднаквост и универзално добро.	
1. Не произлегува од НПАА и нема поврзаност со пристапни партнерства, како и соодветна идентификација на поглавје и подрачје	
Цели на Програмата: – Спроведување културна политика во која клучните вредности се слободата на творештвото, еднаквоста и универзалното добро, а најважните движечки принципи се достапноста, учеството и еднаквите услови и права на сите.	
Показатели за успех на Програмата: Поддржани проекти во културата и достапност на културните вредности за граѓаните и создавање општествен амбиент за поттикнување на креативноста преку реализација на содржини од сите дејности од областа на културата достапни за сите граѓани во РС Македонија, односно поттикнување на креативноста на локално ниво со цел достапност на културните вредности за граѓаните и нивно масовно користење во општините, збогатување на поддршката на одредени целни групи и на домашното творештво, при што клучните вредности се слободата на творештвото, еднаквоста и универзалното добро, а најважните движечки принципи се достапноста, учеството, еднаквите услови и права за сите. Стимулирање на домашното уметничко творештво, преку откуп на уметнички дела од домашни автори.	
Програмата е: (забележете го видот на Програмата) ☒ Хоризонтална ☐ Вертикална	
Потпрограми (компоненти) од Програмата:	
Потпрограма 1: Поттикнување на уметничкото творештво и достапност на културните вредности до граѓаните	Показател за успешност: Достапност на културните вредности за граѓаните и создавање општествен амбиент за поттикнување на креативноста, реализација

	на содржини од сите дејности од областа на културата достапни за сите граѓани, овозможување еднакви права за сите, како и создавање услови за негување на слободата и разновидноста на творештвото и културниот идентитет. Преку главните носители на културниот живот – институциите и организациите од областа на културата, уметниците и сите луѓе со креативна визија – Министерството за култура поддржува проекти заради создавање услови за достапност на културните содржини од сите дејности од областа на културата за сите категории граѓани во земјава, како и заради давање можност за искажување на нивната креативност и слободно творештво.
Поттпрограма 2: Стимулативни мерки	Показател на успешност: Стимулирањето на домашното уметничко творештво, преку спроведување на конкурси за откуп на дела од домашни автори и уметници во дејностите од областа на културата.
Поттпрограма 3: Издавачка дејност	Показател за успешност: Со цел унапредување на издавачката дејност, се поддржува литературното творештво воопшто, а особено на младите автори, се поддржува преводот со посебен акцент на квалитетот на преводот, како и интеркултурната димензија во литературното творештво во земјава со соодветно финансиско вреднување на трудот на литературните преведувачи што преведуваат од оригиналниот јазик.

Б: ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

Поттпрограма 1: Поттикнување на уметничкото творештво и достапност на културните вредности до граѓаните План за спроведување

Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси					
			Почеток (месец/година)	Крај (месец/година)	Човечки			Финансиски (МКД)		
Реализација и поддршка на проекти на целата територија на државата, со цел создавање услови за достапност на културните содржини од сите дејности од областа на културата за сите граѓани во РСМ	Министерство за култура и корисниците на средствата по програми	Стручна комисија ангажирана во Министерството за култура	јануари 2026	декември 2028	I год. вработени во Секторот за дејности од областа на културата и уметноста и Секторот за издавачка дејност, носителите на проектите	II год. вработени во Секторот за дејности од областа на културата и уметноста и Секторот за издавачка дејност, носителите на проектите	III год. вработени во Секторот за дејности од областа на културата и уметноста и Секторот за издавачка дејност, носителите на проектите	I год. обезбедени во рамките на Буџетот на МК раздел 464/ програми (10,40, 41, 47, 60, 70 и 72) Нема дополнителни импликации	II год. обезбедени во рамките на Буџетот на МК раздел 464/ програми (10,40, 41, 47, 60, 70 и 72) Нема дополнителни импликации	III год. обезбедени во рамките на Буџетот на МК раздел 464/ програми (10,40, 41, 47, 60, 70 и 72) Нема дополнителни импликации

						проекти				Нема дополнителни фискални импликации
Вкупно активности во I година:										
Вкупно активности во II година:										
Вкупно активности во III година:										
Вкупно за потпрограма 1:										

Б: ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

Потпрограма 2: Стимулативни мерки										
План за спроведување										
Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси					
			Почеток (месец/година)	Крај (месец/година)	Човечки			Финансиски (МКД)		
Спроведува конкурси за откуп на дела од домашни автори и	Министерство за култура и корисниците на средствата по програми	Стручна комисија ангажирана во Министерството за култура и туризам и	Јануари 2026	декември 2026	I год. вработени во Секторот за	II год. вработени во Секторот за	III год. вработени во Секторот за	I год. обезбедени во рамките на	II год. обезбедени во рамките на	III год. обезбедени во рамките на

уметници во дејностите од областа на културата.		установите од областа на културата			дејности од областа на култура та и уметнос та во Секторо т за издавач ка дејност и учесниц и на конкурс за откуп	рот за дејнос ти од облас та на култу рата и уметн оста во Секто рот за издав ачка дејнос т и учесн ици на конку рсот за откуп	дејност и од областа на култур ата и уметно ста во Сектор от за издава чка дејност и ушесни ците на конкур сот за откуп	Буџето т на МК раздел 464/ програ ми (10,40, 41, 60) Нема дополн ителни фискал ни импли кации	Буџето т на МК раздел 464/ програ ми (10,40, 41, 60) Нема дополн ителни фискал ни импли кации	ите на Буџе тот на МК разде л 464/ прог рами (10,40 , 41, 60) Нема допо лнит елни фиск ални импл икац ии
Вкупно активности во I година:					9.000.00 0					
Вкупно активности во II година:										

Вкупно активности во III година:						
Вкупно за потпрограма 1:						

1.12. ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ И ПОТПРОГРАМИТЕ

Стратешка програма „Поттикнување на творештвото преку создавање современи инфраструктурни и технолошки услови за остварување на културат а“

ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМА : „ПОТТИКНУВАЊЕ НА ТВОРЕШТВОТО ПРЕКУ СОЗДАВАЊЕ СОВРЕМЕНИ ИНФРАСТРУКТУРНИ И ТЕХНОЛОШКИ УСЛОВИ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА КУЛТУРАТА“

А: Оправданост и дизајн на Програмата
Образложение: Програмата „Поттикнување на творештвото преку создавање современи инфраструктурни и технолошки услови за остварување на културата“ произлегува од Одлуката за утврдување на стратешките приоритети на Владата на Република Северна Македонија во 2024 година, стратешки приоритет „Економско заживување на земјата, унапредување на енергетската транзиција, поттикнување силен циклус на економски раст, стабилни јавни финансии, подобрување на севкупната транспортна инфраструктура, зголемување на животниот стандард, подобар и поквалитетен живот за секогo“, преку кој ќе се оствари следната приоритетна цел „Намалување на разликите во развојот меѓу и во планските региони и зголемување на нивната конкурентна способност“.
1. Не произлегува од НПАА

Стратешки приоритети и цели на органот на државната управа:	
Цели:	
– <u>Обезбедување услови за создавање, остварување и презентирање на македонското културно творештво.</u>	
- <u>– Подобрување на материјалните, техничките и инфраструктурните услови за остварување на културата, како и создавање нови, современи.</u>	
Назив на Програмата: Поттикнување на творештвото преку создавање современи инфраструктурни и технолошки услови за остварување на културата	Цел на програмата: 30% од инфраструктурните услови за остварување на културата, како основа за зачувување на нашето културно наследство и нашиот културен идентитет и за презентација на културата, ќе бидат подобрени до 2028 година.
Показатели за успех на Програмата: Изграден објект „Стар театар“ во Струмица. Изграден нов објект наменет за театар и библиотека во Тетово. Изграден нов објект наменет за НУ Турски театар во Скопје. Реконструиран објектот на Универзална сала во Скопје Започната реконструкција со доградба и надградба на објектот што го користи НУ Центар за култура „Марко Цепенков“ – Прилеп, со доградба на дел за Театарот во Прилеп. Извршена реконструкција на објектот на Театарот во Куманово при НУ ЦК „Трајко Прокопиев“ – Куманово. Започната реконструкција на објектот на НУ Музеј на РС Македонија. Започната реконструкција на објектот на НУ ЦК „Ацо Шопов“ – Штип. Започната реконструкција на објектот на НУ „Антон Панов“ – Струмица. Започната реконструкција на НУ Национална галерија на РС Македонија. Започната реконструкција на објектите што ги користат установите НУ Народен театар Битола и НУ Центар за култура Битола. Комплетна реконструкција на стариот објект на НУБ „Св. Климент Охридски“. Континуирано тековно инвестициско опремување и одржување на објектите и опремата во државна сопственост што ги користат установите од областа на културата.	
Програмата е: хоризонтална	

Очекувани резултати (компоненти) од Програмата:	
Потпрограма/Резултат 1: Завршување на изградбата/реконструкцијата на веќе започнатите објекти и нивно ставање во функција	Показател за успешност: Изградени/реконструирани објекти, односно завршени реконструкции до крајот на 2028 година.
Потпрограма/Резултат 2: Започнување на изградбата и реконструкцијата на предвидените објекти од областа на културата	Показател за успешност: Започнати изградба/реконструкција на објектите кои се предвидени да се започнат и постигната 50%-70% реализација
Потпрограма/Резултат 3: Континуирано тековно инвестициско опремување и одржување на објектите и опремата во државна сопственост што ги користат установите од областа на културата	Показател за успешност: Подобрување на состојбата на објектите и подобрување на состојбата на опремата на НУ за 10% годишно односно за периодот вкупно до 30%.

Б: ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА									
Програма 1: Поттикнување на творештвото преку создавање современи инфраструктурни и технолошки услови за остварување на културата									
Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси				
			Почеток (месец/година)	Крај (месец/година)	Човечки			Финансиски (МКД)	
Предлог-одлука за давање согласност на Програмата за	Сектор за инвестициони работи	Одговорни лица и вработени лица во националните установи од областа на културата	јануари 2026 – 2028	јануари 2026– 2028	Вработени во Сектор за инвестицио			1,355 милиони денари	1,355 милиони денари

изградба на нови објекти и за реконструкција, санација и адаптација на постојните објекти што ги користат националните установи од областа на културата за 2022 г.					ни работ и					
Одобравање проекти по годишни програми	Комисија формирана од министерот за култура и туризам	Одговорни лица и вработени лица во националните установи од областа на културата	јули 2026 – 2028	декември 2026 – 2028	Одделение за инвестиции и	Одделение за инвестиции и	Одделение за инвестиции и	160 милиони денари	160 милиони денари	160 милиони денари

за работа на национал ните установи со проекти за тековно и инвестици ско опремува ње и одржувањ е на објектите и на опремата во државна сопствено ст					осигу рува ње	осигу рувањ е	осигу рува ње			
Следење на реализаци јата на доделенит	Одделение за инвестиции и осигурување	Одговорни лица и вработени лица во националните установи од	јануари 2026 – 2028	декември 2026 – 2028	Одде ление за инвес тици	Одде ление за инвес тиции	Одде лени е за инвес тици	Предв идено во актив ност 3	Предв идено во актив ност 3	Предвиде но во активност 3

е договори за проекти по годишни програми за работа на национал ните установи со проекти за тековно и инвестици ско опремува ње и одржувањ е на објектите и на опремата во државна сопствено ст		областа на културата			и и осигу рува ње	и осигу рувањ е	и и осигу рува ње			
--	--	-------------------------	--	--	----------------------------	--------------------------	----------------------------	--	--	--

Планирање, донесување и одобрување на Годишната а програма за изградба на нови објекти и за реконструкција, санација и адаптација на постојните објекти што ги користат националните установи	Сектор за инвестиции и работи	Одговорни лица во Министерството за култура и туризам	јануари 2026	декември 2028	Одделение за следење и реализација на инвестициони објекти	Одделение за следење и реализација на инвестициони објекти	Одделение за следење и реализација на инвестициони објекти	Предвидено во активност 2	Предвидено во активност 2	Предвидено во активност 2
---	-------------------------------------	---	--------------	---------------	--	--	--	------------------------------	------------------------------	------------------------------

од областа на културата										
Следење и реализација на Годишната програма за изградба на нови објекти и за реконструкција, санација и адаптација на постојните објекти што ги користат националните установи	Одделение за следење и реализација на инвестицион и објекти	Одговорни лица во Министерството за култура и туризам	јануари 2026 – 2028	декември 2026 – 2028	Одделение за следење и реализација на инвестициони објекти	Одделение за следење и реализација на инвестициони објекти	Одделение за следење и реализација на инвестициони објекти	Предвидено во активност 2	Предвидено во активност 2	Предвидено во активност 2

од областа на културата										
Вкупно активности во I година:								1,515 милио ни денари	1	
Вкупно активности во II година:									1,515 милио ни денари	
Вкупно активности во III година:										1,515 милиони денари
Вкупно за потпрограма 1:										4,066 милиони денари

Потпрограма/Резултат 1: Завршување на изградбата/реконструкцијата на веќе започнатите објекти и нивно ставање во функција

Активност	Одговорни		Временска рамка	Потребни ресурси
------------------	------------------	--	------------------------	-------------------------

		Консултиран и	почеток (месец/година)	крај (месец/година)	човечки	финансиск и (МКД)
1. Реализација на доделените договори за изведување работи на објектите и континуирано следење на изведувањето на работите според предмер-пресметките од доделените договори за изведување и според динамичките планови.	Министерство то за култура и туризам како инвеститор, националните установи кои се инвеститори на објектите и субјектите вклучени во процесот на градба	Бирото за јавни набавки, Министерството за финансии, Министерството за транспорт и врски, ЕЛС и други субјекти вклучени во процесот на градба	јануари 2026	декември 2028	Субјекти вклучени во процесот на градбата, вработени во Секторот за инвестициони работи	Потребни финансиск и средства според предвидено то во проектните документа ции, односно за објектите предвиден и во овој резултат вкупно 2.500 милиони денари
2. Измени и дополнувања на проектните документации, како и изработка на нови проектни документации за одделни фази (по потреба), измени во текот на	Министерство то за култура и туризам како инвеститор, националните	Министерството за транспорт и врски и надлежна	јануари 2026	декември 2028	Субјекти вклучени во процесот на	/

градбата, усогласување во текот на градбата и сл.	установи кои се инвеститори на објектите и субјектите вклучени во процесот на градба	единица на локална самоуправа и други субјекти вклучени во процесот на градба			градбата, вработени во Секторот за инвестициони работи, други надворешни и стручни лица	
4. Спроведување постапки за доделување договори за работи што не се доделени на изведувачи, нивно доделување и следење на реализацијата.	Министерство то за култура и туризам како инвеститор, националните установи кои се инвеститори на објектите	Субјекти вклучени во процесот на градба	јануари 2026	декември 2028	Субјекти вклучени во процесот на градбата, вработени во Секторот за инвестициони работи, други	/

					надворешн и стручни лица	
5. Координација на процесот на изведување и вршење увид на изведени работи на градилиштата на објектите покрај стручниот надзор од избраните надзорни органи.	Министерство -то за култура и туризам и определени надзорни органи	Субјекти вклучени во процесот на градба	јануари 2026	декември 2028	Субјекти вклучени во процесот на градбата, вработени во Секторот за инвестици они работи, други надворешн и стручни лица	/
6. Давање стручна и техничка поддршка на националните установи кои се носители на реализацијата за изградба или реконструкција на објектите.	Министерство то за култура и туризам и националните установи што	/	јануари 2026	декември 2028	Вработени во Секторот за инвестици они	/

	ја реализираат изградбата				работи, други надворешн и стручни лица	
- вкупно активности во тековната година: 6						
- вкупно активности во следната година: 6						
- вкупно активности во втората година: 6						
Вкупно за резултат 1:	18					2,500 милиони денари

Потпрограма/Резултат 2: *Започнување на изградбата и реконструкцијата на предвидените објекти од областа на културата*

Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси	
			почеток (месец/година)	крај (месец/година)	човечки	финанс и-ски (МКД)
Обезбедување проектна и техничка документација и обезбедување потребни согласности и дозволи за градење.	Министерството за култура и туризам како инвеститор, национални	Министерството за транспорт и врски, соодветна ЕЛС и други надлежни државни органи	јануари 2026	декемвр и 2028	Сектор за инвестиции они работи и субјекти вклучени во процесот	Потребни финансиски средства според предвидено то во проектните

	те установи кои се инвеститори на објектите				за обезбедува ње проектно- техничка документа ција	документац ии, односно за објектите предвидени во овој резултат, вкупно 2.306 милиони денари
Спроведување постапки за избор на субјекти за изградба на објекти.	Министерст вото за култура и туризам како инвеститор, национални те установи кои се инвеститори на објектите	Министерството за финансии, Бирото за јавни набавки, Советот за јавни набавки	јануари 2026	декемвр и 2028	Сектор за инвестици они работи и националн ите установи кои се инвестито ри на објектите	/
Континуирана комуникација со сите субјекти вклучени во реализацијата на изградбата на објектите.	Министерст вото за култура и туризам како инвеститор,	/	јануари 2026	декемвр и 2028	Сектор за инвестици они работи, националн ите	/

	национални те установи кои се инвеститори на објектите				установи кои се инвестито ри на објектите и субјекти вклучени во процесот на градба	
Следење и реализација на доделените договори за изградба на објектите, координација и следење на динамички планови.	Министерст вото за култура и туризам како инвеститор, национални те установи кои се инвеститори на објектите	/	јануари 2026	декемвр и 2028	Сектор за инвестици они работи, националн ите установи кои се инвестито ри на објектите и субјекти вклучени во процесот на градба	

- вкупно активности во тековната година: 4						
- вкупно активности во следната година: 4						
- вкупно активности во втората година: 4						
Вкупно за резултат 2:	12					2.306 милиони денари

Потпрограма/ Резултат 3: *Континуирано тековно инвестициско опремување и одржување на објектите и опремата во државна сопственост што ги користат установите од областа на културата*

Активност	Одговорни	Консултира ни	Временска рамка		Потребни ресурси	
			почеток (месец/година)	крај (месец/годин а)	човечки	финансис ки (МКД)
1. Следење на состојбата на објектите од аспект на нивната функционална исправност и потребата од поправки, тековно одржување, реконструирање и опремување.	Министерство то за култура и туризам	/	јануари 2026	декемвр и 2028	Одделение за инвестиции и осигурувањ е	Патни и дневни трошоци за вработени те во согласнос т со закон

2. Поднесување нацрт-годишни програми за работа на националните установи со проекти за тековно инвестициско опремување и одржување на објектите и на опремата во државна сопственост што ги користат установите од областа на културата.	Национални установи од областа на културата	/	јуни тековна година	јули тековна година	Одделение за инвестиции и осигурување	/
3. Административно-технички работи на комисијата за разгледување на поднесените пријави во врска со објавениот конкурс.	Министерство за култура и туризам	/	декември тековна година	јануари тековна година	Одделение за инвестиции и осигурување и стручни лица	/
4. Одобрување на годишни програми за работа на националните установи со проекти за тековно инвестициско опремување и одржување на објектите и на опремата во државна сопственост што ги користат установите од областа на културата, доделување договори за финансирање и следење на реализацијата на доделените договори.	Министерство за култура и туризам	/	февруари тековна година	декемвр и тековна година	Одделение за инвестиции и осигурување и стручни лица	100 милиони денари годишно, односно 300 милиони денари за предвидениот период

5. Континуирана комуникација со сите субјекти вклучени во реализацијата на проектите за тековно инвестициско одржување и опремување на објектите и на опремата во државна сопственост.	Министерство то за култура и туризам	/	јануари 2026	декемвр и 2028	Одделение за инвестиции и осигурување и стручни лица	/
- вкупно активности во тековната година: 5						
- вкупно активности во следната година: 5						
- вкупно активности во втората година: 5						
Вкупно за резултат 3:	15					300 милиони денари

2.3 ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМА 3: „ЗАШТИТА НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО“

А: Оправданост и дизајн на Програмата
Образложение: Програмата „Заштита на културното наследство“ произлегува од стратешкиот приоритет на Владата на Република Северна Македонија содржан во Одлуката за стратешки приоритети за 2025-2027 година – Република Северна Македонија со која ќе се постигне следнава цел: соодветно третирање на културното наследство во сите сегменти на

неговата непосредна заштита и обезбедување неопходни услови за промоција на вредностите, како и нивна соодветна презентација и афирмација во домашни и во светски рамки.

Придонес на Програмата кон приоритетните цели на Владата на РСМ:

- успешно водење на пристапните преговори со Европската Унија;
- подигнување на квалитетот, развојот и унапредувањето на културата и туризмот;

Со тоа се утврдуваат следниве цели за остварување на Стратешкиот план:

- Обезбедување ефикасна заштита на културното наследство и негова промоција.
- Квалитетно управување и координација со структурите во процесот на пристапување во Европската Унија.
- Одржување мотивирана и ефикасна структура за преговори и спроведување на европските фондови.

Унапредување на еднаквоста и универзалното добро во културата.

1. Не произлегува од НПАА

Стратешки приоритети и цели на органот на државната управа:

Цели:

Заштита на културното наследство

Цели:

- Зачувување на културното наследство и негово пренесување на идните генерации.
- Создавање поповолни услови за натамошен опстанок на културното наследство и преземање технички и други мерки за негово редовно одржување.
- Спречување дејства со кои непосредно или посредно може да се променат својството, содржините, обликот, значењето или изгледот на културното наследство, а со тоа и неговата вредност.
- Преземање активности за спречување дејства, појави и влијанија со кои се врши или може да настане оштетување, неправилно користење, уништување, растурање, исчезнување, деградирање и противправно присвојување на културното наследство, како и спречување постапки и дејства за незаконско изнесување и извоз на културното наследство од Република Северна Македонија и спречување на увозот на украдено културно наследство.
- Вклучување на заштитата на културното наследство во планирањето и во просторниот развој на Република Северна Македонија и оформувањето на животната средина.
-

Цел на Програмата: Предложените проекти за периодот 2026-2028 година се димензионирани во согласност со одобрените годишни буџети и произведуваат мерливи резултати. Истовремено, нивната реализација е во насока на остварување на следните стратески цели во областа на заштитата на културното наследство: 1. Поддршка на проекти за адекватна заштита на културното наследство во смисла на зачувување на неговиот интегритет и автентичност и негово соодветно пренесување на идните генерации. 2. Ревитализација и промоција на недвижното културно наследство во смисла на негова самоодржливост како културен, туристички и економски потенцијал. 3. Обезбедување материјални и други услови за реализација на културната мисија на културното наследство преку оспособување на културното наследство според неговата намена и значење да служи на потребите на граѓаните и на општеството. 4. Запазување на мултикултурната димензија во заштитата на културното наследство како одраз на мултикултурниот карактер на општеството. 5. Давање приоритет на заштитата и конзервацијата на културното наследство со највисок степен на значење и поголем степен на загрозеност.	
Показатели за успех на Програмата: Соодветен третман на културното наследство во сите сегменти на неговата заштита и конзервација, како и обезбедување неопходни услови за промоција на неговите вредности и нивна презентација и афирмација на домашно и на меѓународно ниво.	
Програмата е: (забележете го видот на Програмата) ☐ Хоризонтална ☒ Вертикална	
Потпрограми (компоненти) од Програмата:	
• Потпрограма 1: Проект за непосредна заштита, конзервација на црквата „Св. Богородица“ во Лешочкиот манастир во село Лешок, Тетово • Потпрограма 2: Конзерваторско-реставраторски работи на Аквадуктот во Скопје • Потпрограма 3: Проект за непосредна заштита и конзервација на недвижното и движното културно наследство на Лазар Личеноски • Потпрограма 4: Проект за конзервација на црквата „Св. Ѓорѓи“ во с. Курбиново, Ресенско • Потпрограма 5: Проект за непосредна заштита на Сарајот на Ахмед Нијази-бег во Ресен	Показател за успешност: Реализација на Годишната програма за финансирање на работата на националните установи, како и поддржаните програми и проекти што се однесуваат на заштита, конзервација, истражување и презентација на недвижното наследство преку спроведување заштитни и конзерваторски мерки на сакралното и профаното наследство, истражувања и заштита на археолошки локалитети, презентација на недвижното наследство, публикување на стручни и научни трудови и други активности за заштита што ги спроведуваат овластените субјекти за заштита на недвижното културно наследство. Истовремено, се обезбедува пристап на лицата со попреченост до археолошките локалитети, музеи и други културни добра.

Б: ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

Потпрограма 1: Проект за непосредна заштита, конзервација на црквата „Св. Богородица“ во Лешочкиот манастир во село Лешок, Тетово – План за спроведување										
Активност	Одговорни	Консулти рани	Временска рамка		Потребни ресурси					
			Почеток (месец/година)	Крај (месец/година)	Човечки			Финансиски (МКД)		
					I г о д .	II год.	III год	I г о д.	II год.	III год
Проект за непосредна заштита, конзервација на црквата „Св. Богородица“ во Лешочкиот манастир во село Лешок, Тетово. Црквата, архитектонски е целосно консолидирана и е саниран покривот. Со истражувачките активности беа потврдени двете претходно евидентирани фази на живописот од 19 век и 17 век, а за најстариот, трет слој живопис постоеја само посредни, пишани извори. Откриениот трет слој живопис сега доби и материјална потврда, а се	Вработени во Секторот за заштита на културното наследство; Вработени во надлежни установи за недвижно наследство	Стручна комисија при МК	јануари 2023 јануари 2024 јануари 2025 Рокот на реализација се продолжува поради недостаток на стручен кадар	декември 2023 декември 2024 декември 2025 декември 2026 декември 2027 декември 2028 Рокот на реализација се продолжува поради недостаток на стручен кадар	Вработени во Секторот за заштита на културното наследство; Вработени во надлежни установи за недвижно наследство; НУ Национален конзерваторски центар; Надворешни соработници			Министерство за култура и туризам, Раздел 180.10, Програма 50. 2022 г. – 500.000 ден. 2023 г. – 4.700.000 ден. 2024 г – 250.000 ден. 2025 г. – 300.00 ден.		

наоѓа во олтарот, во долната зона, под слојот од 17 век и се работи за фигура на архијереј во цел раст со свиток во раката. Во текот на 2025 г. продолжуваат активностите околу раслојувањето и непосредната заштита на живописот..									
Вкупно активности во I година:									
Вкупно активности во II година:									
Вкупно активности во III година:									
Вкупно за потпрограма 1: 1									

Потпрограма 2: Конзерваторско-реставраторски работи на Аквадуктот во Скопје – План за спроведување										
Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси					
			Почеток (месец/година)	Крај (месец/годи на)	Човечки			Финансиски (МКД)		
					I год.	II год.	III год	I год.	II год.	III год
Конзерваторско-реставраторски работи на Аквадуктот во Скопје Во ноември 2024 година заврши јавната набавка за конзерваторско-реставраторски во износ од 4.000.000 ден(средства обезбедени од	Вработени во Секторот за заштита на културното наследство; Вработени	Стручна комисија при МКТ	јуни 2023 јануари 2024 јануари 2025 јануари 2026 јануари 2027 јануари 2028	декември 2023 декември 2024 декември 2025	Вработени во Секторот за заштита на културното наследство; Вработени во надлежни установи за недвижно наследство; Конзерваторски Центар			Министерство за култура и туризам, Раздел 180.10, Програма 50 2023 г. – 5.040.000 ден. 2024 г - 4.000.000 ден. 2025 г. – 5.000.000 ден		

програмта на МКТ).Избран изведувач за конзерваторско реставраторски работи на 10 главни сводови или арки и на 8 олеснувачки отвори на 8 столбови и во тек е изведбата на работите. Од 2025 година Аквадуктот е капитален проект и ќе се финансира повеќегодишно, со цел да се забрза динамиката на конзервација и заштита на овој споменик на културата. Аквадуктот има 54 арки и 53 столбови и две рампи, од кои 29 сводови-арки и 29 столбови како и јужната рампа се во државна сопственост останатите 25 се во приватна сопственост на приватни имот и за кои треба да почне експропријација овој процес го води УЗКН.(ново вештачење за 2025 година) До сега 2022 и 2023 година на Аквадуктот се направени интервенции за заштита на 10 искривени столбови, се работи на статичкото зајакнување на арките предвидени за тековната година. И овој прокет во	во надлежни установи за недвижно наследство			декември 2026 декември 2027 декември 2028	Скопје; Надворешни соработници	Се одвива како четиригодишна реализација со вкупен Буџет од МКТ од 75.000.000 денари. За 2025 г. обезбедени се 3.000.000 денари. Со ребаланс за 2025 г. неопходни се уште 2.000.000 денари . Од Фондот за заштита на културното наследство на Амбасадата на САД во Скопје обезбедени се 10.690.750, за две години
--	--	--	--	--	---------------------------------------	--

минатото се работел согласно одобрените буџети во фази. За целосно завршување на аквадуктот поребно е 1 300 илјади евра или околу 78 милиони денари за сите 54 арки од 386.5 м должина. На годишно ниво, за реализација на овој проект се издвојуваат околу 5.000.000 денари. Финансирањето ќе продолжи наредните години. Она што е важно за овој проект е дека голем дел од арките се наоѓаат во приватно земјиште за кое треба да се заврши експропријацијата која што ја води УЗКН.									
Вкупно активности во I година: декември 2026					1				
Вкупно активности во II година:					1				
Вкупно активности во III година:					1				
Вкупно за потпрограма 1: 1									

Потпрограма 3: Проект за непосредна заштита и конзервација на недвижното и движното културно наследство на Лазар Личеноски – План за спроведување						
Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси	
			Почеток (месец/година)	Крај (месец/година)	Човечки	Финансиски (МКД)

					I год.	II год.	III год.	I год.	II год.	III год.
<i>Проект за непосредна заштита и конзервација на недвижното и движното културно наследство на Лазар Личеноски</i> проектот се реализира од 2013 година и уште не е завршен). Во 2024 Проектот се ревидира, предаден е во УЗКН каде по добивање на одобрението од страна на УЗКН во 2025 година Конзерватроски центар Скопје го поднесе проектот во МТВ за добивање на одобрение за градење. Добиено е одобрение за градење од Министерство за транспорт; Управата за заштита на културното наследство во тековниот период треба да ја спроведе одлуката за прогласување на културно наследство од особено значење во катастар, потоа следува отпочнување на предвидените активности	Вработени во Секторот за заштита на културното наследство; Вработени во надлежни установи за недвижно наследство	Стручна комисија при МКТ	јуни 2023 јануар и 2024 јануар и 2025 јануар и 2026 јануар и 2027	декември 2023 декември 2024 декември 2025 декември 2026 декември 2027	Вработени во Секторот за заштита на културното наследство; Вработени во надлежни установи за недвижно наследство; Проектот а непосредна заштита на Спомен куќата на Лазар Личеновски го реализира НУ Национален конзерваторски центар – Скопје додека Проектот за движното наследство го реализира Национална галерија на Македонија во соработка со НУ Музеј на Македонија, НУБ „Св.Климент Охридски“ НУ Национален конзерваторски центар и Архив на РСМ.; Надворешни соработници			Министерство за култура и туризам, Раздел 180.10, Програма 50 2023 г. – 1.500.000 ден. 2024 г – 2.785.000 ден. 2025 г.- 4.400.000 ден		
Вкупно активности во I година:					1					
Вкупно активности во II година:					1					
Вкупно активности во III година:					1					
Вкупно за потпрограма 1: 1										

Потпрограма 4: Проект за конзервација на црквата „Св. Ѓорѓи“ во с. Курбиново, Ресенско – План за спроведување										
Активност	Одговорни	Консултира ни	Временска рамка		Потребни ресурси					
			Почеток (месец/година)	Крај (месец/годи на)	Човечки			Финансиски (МКД)		
					I год.	II год.	III год	I год.	II год.	III год
Проект за конзервација на црквата „Св. Ѓорѓи“ во с. Курбиново, Ресенско Целосно е завршена конзервацијата на архитектурата на црквата. До овој момент завршена е конзервацијата и статичката консолидација на објектот. Во 2024 година завршена е и конзервацијата на живописот во внатрешноста на црквата.За 2025 година останува да се конзервира живописот на фасадата и изведба на настрешница на западната страна. Во постапка е за добивање на конзерваторско одбрение кое е спорно поради нерешени имотно-правни односи	Вработени во Сектор за заштита на културното наследство; Вработени во надлежни установи за недвижно наследство	Стручна комисија при МКТ	јуни 2023 јануари 2024 јануари 2025	декември 2023 декември 2024 декември 2025	Вработени во Секторот за заштита на културното наследство; Вработени во надлежни установи за недвижно наследство; НУ Завод и Музеј Битола; Надворешни соработници			Министерство за култура и туризам, Раздел 180.10, Програма 50 2022 г. – 8.878.682 ден. 2023 г. – 3.900.000 ден. 2024 г. - 1.200.000 ден 2025г. - 2.360.000 ден		
Вкупно активности во I година:					1					
Вкупно активности во II година:					1					
Вкупно активности во III година:					1					

Вкупно за потпрограма 1: 1						
----------------------------	--	--	--	--	--	--

Потпрограма 5: Проект за непосредна заштита на Сарајот на Ахмед Нијази-бег во Ресен – План за спроведување										
Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси					
			Почеток (месец/година)	Крај (месец/година)	Човечки			Финансиски (МКД)		
					I год.	II год.	III год.	I год.	II год.	III год.
Проект за непосредна заштита на Сарајот на Ахмед Нијази-бег во Ресен И во 2024 година продолжи санацијата и препокривањето на сегмент од покривот на објектот. Во 2025 избран е најповолен изведувач и воведен е во работите. Се започнува со предвидените активности за конзервација	Вработени во Секторот за заштита на културното наследство; Вработени во надлежни установи за недвижно наследство	Стручна комисија при МКТ	јуни 2023 јануари 2024 јануари 2025 јануари 2026 јануари 2027 јануари 2028	декември 2023 декември 2024 декември 2025 декември 2026 декември 2027 декември 2028	Вработени во Секторот за заштита на културното наследство; Вработени во надлежни установи за недвижно наследство; НУ Завод и Музеј Битола; Надворешни соработници			Министерство за култура и туризам, Раздел 180.10, Програма 50 2022 г. – 2.000.000 ден. 2023 г. – 1.011.132 ден. 2024 г. - 1.500.000 ден 2025 г.- 4.202.400 ден од Европски фондови		
Вкупно активности во I година:					1					
Вкупно активности во II година:					1					
Вкупно активности во III година:					1					
Вкупно за потпрограма 1: 1										

2.4. ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМА 4: „МЕЃУНАРОДНА КУЛТУРНА СОРАБОТКА“

А: Оправданост и дизајн на Програмата	
Образложение: Програмата „Меѓународна културна соработка“ произлегува од стратешкиот приоритет на Владата на РСМ содржан во Одлуката за стратешки приоритети за 2024 година, Интеграција на Република Северна Македонија во Европската Унија, со кој треба да се исполни следнава стратешка цел: Натамошно унапредување на добрососедските односи и активно учество во регионалните иницијативи со цел постигнување поцврста и поефикасна регионална соработка и стратешкиот приоритет: Целосно спроведување на Охридскиот рамковен договор, јакнење на мултикултурната кохезија и промоција на мултикултурните вредности.	
1.	Произлегува од НПАА (точно идентификувајте го приоритетот на ЕП, поглавјето, секторот и темата од НПАА): Поглавје 3.26 точка 2
2.	Стратешки приоритети и цели на органот на државната управа: – подигнување на степенот на видливост на културата на Република Северна Македонија во меѓународни рамки; – засилено присуство и партиципација на Република Северна Македонија во иницијативите на меѓународните институции. Цели: – Препознатливост на културата и културното наследство на Република Северна Македонија како дел од мозаикот на европските културни вредности. – Промоција на Република Северна Македонија како активен партнер на меѓународните институции во процесот на градењето на културните политики во европски рамки.
Цел на Програмата: Меѓународна културна афирмација на Република Северна Македонија во функција на општествениот развој на државата.	
Показатели за успех на Програмата:	
– воспоставена формално-правна рамка за културна соработка со други држави;	

– реализација на голем број активности и проекти во меѓународни рамки.	
Програмата е: (забележете го видот на Програмата)	☒ Хоризонтална ☐ Вертикална
Потпрограми (компоненти) од Програмата:	
Потпрограма 1: Меѓународна соработка на билатерално и на мултилатерално ниво, особено во регионални рамки, како и активна соработка со УНЕСКО и со другите меѓународни организации	Показател за успешност: Стабилни добрососедски односи и партнерства со институциите од другите држави на билатерално и на мултилатерално ниво, особено во регионалниот контекст. Динамична интерсекторска координација на национално ниво која долгорочно ќе овозможи уште поинтезивна соработка со УНЕСКО и со другите меѓународни организации.
Потпрограма 2: Меѓународна промоција на авторите, репродуктивните уметници и институциите од РСМ	Успешно моделирана перцепција за РСМ како земја со голем творечки и креативен потенцијал.
Потпрограма 3: Мапирање на состојбата, стимулирање и креирање нови форми за меѓународна културна соработка	Показател за успешност: Изработена нова Стратегија за меѓународна соработка и промоција на културата на РСМ.

Б: ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

Потпрограма 1: МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА НА БИЛАТЕРАЛНО И НА МУЛТИЛАТЕРАЛНО НИВО, СОРАБОТКА СО УНЕСКО И СО ДРУГИТЕ МЕЃУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ – План за спроведување						
Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси	
			Почеток (месец/година)	Крај (месец/година)	Човечки	Финансиски (МКД)

Потпишување и спроведување меѓународни договори со кои ќе се продлабочат и ќе се унапредат билатералната и мултилатералната соработка во областа на културата во регионален контекст и со другите држави/меѓународни организации-се очекува потпишување на билатералните документи со	Министерство за култура и туризам, Сектор за меѓународна соработка и соработка со УНЕСКО, Сектор за нормативно-управни работи и институции од областа на културата	Министерство за надворешни работи и надворешна трговија, Секретаријат за законодавство, Министерство за образование и наука, Министерство за финансии, Агенција за млади и спорт	Јануари 2026	Јануари 2028	I год. Вработени во Секторот за меѓународна соработка и соработка со УНЕСКО и во Секторот за нормативно-управни работи, како и службени од институциите	II год. Вработени во Секторот за меѓународна соработка и соработка со УНЕСКО и во Секторот за нормативно-управни работи, како и службени од	III год. Вработени во Секторот за меѓународна соработка и соработка со УНЕСКО и во Секторот за нормативно-управни работи, како и службени од	I год. Нематални имплиции	II год. Нематални имплиции	III год. Нематални имплиции
---	--	--	--------------	--------------	---	---	--	---------------------------	----------------------------	-----------------------------

Република Австрија, Република Грција и др.					од област а на култур ата	инстит уциит е од област а на култур ата	областа на култура та			
Зачувување на статусот на Охридскиот Регион како природно и културно наследство.	Министерство за култура и туризам, Национална комисија на УНЕСКО, Сектор за нормативно- управни работи, Сектор за заштита на културното наследство и др. надлежни органи и институции	Канцеларија на претседателот на Владата, Министерство за транспорт, Министерство за животна средина и просторно планирање, Управа за заштита на културното наследство, локална самоуправа на Охрид, Струга и на Дебрца и др.	континуирано	континуирано	I год. Вработ ени во Сектор от за меѓуна родна сорабо тка и сорабо тка со УНЕС КО и во Сектор от за норма тивно- управн	II год. Врабо тени во Сектор от за меѓуна родна сорабо тка и сорабо тка со УНЕС КО и во Сектор от за норма тивно- управн	III год. Вработ ени во Сектор от за меѓуна родна соработ ка и соработ ка со УНЕСКО и во Сектор от за нормат ивно- управн и	I год. 300. 000, 00	II год. 300.0 00,00	III год. 300.00 0,00

					и работи, како и служб и од другит е надлежни инстит уции и органи	управ ни работи, како и служб и од другит е надлежни инстит уции и органи	работи, како и служби од другите надлеж ни институ ции и органи			
Вкупно активности во I година:	Приближно 10 активности									
Вкупно активности во II година: Приближно 10 активности										
Вкупно активности во III година: Приближно 10 активности										
Потпрограма 2 : Меѓународна промоција на авторите и на репродуктивните уметници од РСМ – План за спроведување										
Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси					
			Почеток (месец/година)	Крај (месец/година)	Човечки			Финансиски (МКД)		
Претставувањ е на културата	Министерство за култура и	Министерство за надворешни	јануари 2026	декември 2026	Вработ ени во			7.500.000,00		

на РСМ во Вашингтон, САД и Брисел, Кралство Белгија	туризам, Сектор за меѓународна соработка и соработка со УНЕСКО и институции од областа на културата	работи, Секретаријат за законодавство, Министерство за финансии			Сектор от за меѓуна родна сорабо тка и сорабо тка со УНЕС КО и во Сектор от за норма тивно- управн и работи , како и служб и од инстит уциите од област а на					
---	---	---	--	--	---	--	--	--	--	--

					култур ата					
Реализација на културни проекти и иницијативи во државите што се во фокусот на надворешната политика на Република Северна Македонија, проекти кои овозможуваат видлива промоција на културното наследство и актуелното творештво, проекти со кои ќе се поддржи мобилноста на уметниците и	Министерство за култура и туризам, Сектор за меѓународна соработка и соработка со УНЕСКО	Сектор за дејности од областа на културата, национални институции од областа на културата, независен културен сектор, Министерство за надворешни работи	јануари 2026	декември 2028	Вработени во Секторот за меѓународна соработка и соработка со УНЕСКО и надворешни соработници – членови на комисијата за селекција на	Вработени во Секторот за меѓународна соработка и соработка со УНЕСКО и надворешни соработници – членови на комисијата за селекција на	Вработени во Секторот за меѓународна соработка и соработка со УНЕСКО и надворешни соработници – членови на комисијата за селекција на	82.000.000,00	82.000.000,00	82.000.000,00

на културните работници и со кои ќе се одржи континуитетот на претставување то на РСМ на реномираните меѓународни манифестации и фестивали.					проект ите	проект ите	ија на проект ите			
Реализација на активности во Културно-информативните центри на РСМ во странство: Њујорк, Софија, Истанбул, Тирана, Загреб, Белград и други	Министерство за култура и туризам	Министерство за надворешни работи, Секретаријат за законодавство, Министерство за финансии	јануари 2026	декември 2028	Вработени во Секторот за меѓународна соработка и соработка со УНЕСКО и надворешни	Вработени во Секторот за меѓународна соработка и соработка со УНЕСКО и надворешни	Вработени во Секторот за меѓународна соработка и соработка со УНЕСКО и	62.000.000,00	62.000.000,00	62.000.000,00

планирани центри					сорабо тници – членов и на комис ија за селекц ија на проект ите	сорабо тници – членов и на комис ија за селекц ија на проект ите	надво решни сорабо тници – члено ви на комис ија за селекц ија на проект ите			
Вкупно активности во I година:	Приближно 200 проекти и иницијативи кои се дел од Годишната програма на МКТ и ќе се реализираат и од националните установи, граѓанските									

	здруженија и поединци.									
Вкупно активности во II година: Приближно 200 проекти и иницијативи кои се дел од Годишната програма на МК и ќе се реализираат и од националните установи, граѓанските здруженија и поединци										
Вкупно активности во III година: Приближно 200 проекти и иницијативи кои се дел од Годишната програма на МК и ќе се реализираат и од националните установи, граѓанските здруженија и поединци										
Потпрограма 3: Изготвување документ, Стратегија за меѓународна соработка, со активна партиципација на граѓанскиот сектор, што ќе овозможи поддршка на иновативни облици на меѓународна соработка – План за спроведување										
Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси					
			Почеток (месец/година)	Крај (месец/година)	Човечки			Финансиски (МКД)		
I год. Вработени во Секторот за меѓународна соработка и соработка со УНЕСКО	Министерство за култура и туризам	Министерство за надворешни работи, СЕП и други ресорни министерства, институции и невладин сектор	април 2026	Јануари 2027	Вработени во Секторот за меѓународна соработка, Националните установи	II год.	III год.	I год. 200.000,00	II г.	III год.

					невлади н сектор и експерти од дејноста					
Вкупно активности во I година: 1										
Вкупно активности во II година:										
Вкупно активности во III година:										

ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМА 5: „ Зајакнување на процесот на европска интеграција во културата “

A: Оправданост и дизајн на Програмата
1.Образложение: Програмата Зајакнување на процесот на европска интеграција во областа на културата произлегува од приоритетите на надворешната политика во Програмата за работа на Република Северна Македонија 2024-2028 (Остварување на реален видлив напредок во евроинтегративниот процес и полноправно членство во ЕУ), за кој треба да се постигнат следните цели: Ефикасно користење на инструментот за претпристапна помош (ИПА) 2021-2027 на Европската Унија (ЕУ) и на програмите на ЕУ за националните културни установи, граѓанскиот сектор

во областа на културата, како и за независната сцена; Зајакнување на процесот на планирање, подготвување и следење на реализацијата на националната програма за усвојување на правото на Европската Унија (НПАА) како основен стратегиски програмски документ во процесот на усогласување на националното законодавство со законодавството на Европската Унија; Поддршка на транснационалната европска соработка преку „Креативна Европа 2021 – 2027“; Соработка со институциите на ЕУ и активно следење на европските културни политики и практики; Вклучување во нови иницијативи на ЕУ за државите од Западен Балкан, согласно потребите на македонскиот културен сектор; Обезбедување техничка поддршка на националните и на локалните институции од областа на културата за подготовка на апликациски пакети за апсорпција на ЕУ-фондовите/приоритетите; Подготвување анализи, развивање стратегии, акциски планови, иницијативи (национални, регионални и сл.) како помошни механизми во процесот на евроинтеграција; Промоција и поголема видливост на европските програми и на реализираните проекти.

1. НПАА

2. Способност за преземање на обврските од членството во ЕУ

Поглавје 3.26 Образование и култура

3. 26.3 Култура: тековна состојба, Програма Креативна Европа, краткорочни приоритети, среднорочни приоритети

1. Стратешките приоритети и цели на органот на државната управа:

- градење на капацитети и институционална надградба на Министерството за култура и на установите од областа на културата според европските стандарди;
- создавање модерна и ефикасна јавна администрација, базирана на дигитализација која обезбедува квалитетни и брзи услуги за граѓаните и субјектите од културен сектор;
- ефикасна заштита на културното наследство според европски стандарди;
- унапредување на културната соработка, транснационална мобилност, едукација, развој на нови бизнис-модел, дигитализација, развој на публика и вмрежување на чинителите од културниот сектор на европско ниво;
- зајакнување на развојните политики, поддршка на иновативноста и креативноста во културниот сектор во согласност со актуелните трендови на ЕУ;
- промоција на културното наследство и на културните дејности на европско ниво
- унапредување, промоција и заштита на културното творештво, културното наследство, идентитет и на културните дејности на европско ниво;
- ефикасна заштита и ефективно остварување на авторското право и сродните права;

- зголемување на потенцијалот на дејности и индустрии базирани на авторското право и сродните права.	
Цел на Програмата: - Соодветно унапредување на работата на државните органи и установи во областа на културата; - Административни реформи во министерството и установите во областа на културата во согласност со Европските принципи за реформи во јавната администрација на земјите - кандидат и земјите - потенцијален кандидат за членство во ЕУ; - Соодветен третман на културното наследство; - Одржување на професионална, мотивирана и ефикасна структура за имплементација на европските фондови; - Унапредување на културната соработката, транснационална мобилност, едукација, развој на нови бизнис-модел, дигитализација, развој на публика и вмрежување на чинителите од културниот сектор на европско ниво; - Зајакнување на развојните политики, поддршка на иновативноста и креативноста во културниот сектор согласно со актуелните трендови на ЕУ; - Зголемување на видливоста на културното наследство и активностите во рамките на културните дејности; - Промоција на културното наследство и на културните дејности на европско ниво; - Ефикасна заштита и ефективно остварување на авторското право и сродните права; - Зголемување на потенцијалот на дејности и индустрии базирани на авторското право и сродните права.	
Показатели за успех на Програмата: - Зајакнат процес на планирање, подготвување и следење на реализацијата на националната програма за усвојување на правото на Европската Унија (НПАА) во областа на културата и интерсекторската соработка; - Зголемена искористеност на финансиските средства од програмата Креативна Европа – потпрограми Култура . - Зголемена искористеност на финансиските средства од Инструментот за претпристапна помош (ИПА); - Зголемена соработката меѓу македонските и европските чинители во културниот сектор; - Зголемено ниво на остварувањето и на заштитата на авторското право и сродните права.	
Програмата е: (забележете го видот на Програмата)	☒ Хоризонтална ☐ Вертикална
Потпрограми (компоненти) од Програмата:	
Потпрограма 1: Подготвување и уредување на културните политики на МКД во согласност со европските искуства, критериуми и стандарди	Показател за успешност:

	- Ефикасно спроведување и известување до ЕК за националната програма за усвојување на правото на Европската Унија (НПАА) во областа на културата и интерсекторската соработка; -Ефикасно користење на пристапната помош од Европската Унија и зајакнување на воспоставениот систем за финансиско управување и контрола на средствата од ИПА во насока на прилагодување на системот за управување со структурните фондови; -Број на поддржани проекти од програмата Креативна Европа на ЕУ ; -Број на поддржани проекти на Националните и локални установи во областа на европските интеграции; -Зголемена искористеност на финансиски средства од Инструментот за претпристапна помош (ИПА); -Усогласена национална правната рамка во областа на културата со ЕУ-директивите од оваа област; - -Број на посетени меѓународни конференции и работилници од областа на културата;
Потпрограма 2: Унапредување на заштитата на авторското право и сродните права и усогласување со ЕУ-директивите од оваа област	Показател за успешност: Зголемено ниво на успешно остварување и заштита на авторското право и сродните права.

Б: ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

СТРАТЕШКИ ПЛАН 2026 – 2028 ГОДИНА

заинтересирани организации и канцеларии на Креативна Европа вклучени во програмата.	потпрограма Медија			декември 2028				раздел 180.01 ставка 426
4-Кофинансирање на одобрени проекти од Креативна Европа – потпрограма Култура.	Сектор за Европски интеграции	Кабинет на Министер за Култура и туризам	јануари 2026 јануари 2027 јануари 2028	декември 2026 декември 2027 декември 2028	2	2	2	Буџетски раздел 180.10 – Култура Програма 94 – Европски интеграции Потставка 464990
5-Подготовка, склучување на договори, следење и кофинансирање на проекти од Инструментот за Претпристапна Помош (ИПА).	МКТ, НАО - супервизија	Европска комисија, ЦФЦД - Министерство за финансии, МЕР, Кабинет на Министер за Култура и туризам	јануари 2026 јануари 2027 јануари 2028	декември 2026 декември 2027 декември 2028	4	4	4	Буџетски раздел 180.10 – Култура Програма 94 – Европски интеграции Потставка 464990
								7.200 / / .000 ден.
6-Учество во усогласување на	Сектор за	Европска комисија, МЕР, Кабинет на	јануари 2026 јануари 2027	декември 2026	2	2	2	/

националната правна рамка во областа на културата со ЕУ- директивите	Европск и интеграц ии, Сектор за Правни работи, УЗКН	Министер за Култура и туризам	јануари 2028	декември 2027 декември 2028				
7-Учество на конференции, работилници и остварување на соработка и заеднички проекти со значајните Европски иницијативи и националните установи од областа на културата	Сектор за Европск и интеграц ии	Министерство за надворешни работи, МЕП, Кабинет на Министер за Култура и туризам	јануари 2026 јануари 2027 јануари 2028	декември 2026 декември 2027 декември 2028	2	2	2	Буџетски раздел 180.10 – Култура Програма 94 – Европски интеграции Потставка 464990
Вкупно активности во I година: 7								
Вкупно активности во II година: 7								
Вкупно активности во III година: 7								
Вкупно за потпрограма 1: 21								

2.6. ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА РОДОВО ОДГОВОРНО БУЏЕТИРАЊЕ

А: Оправданост и дизајн на Програмата	
Образложение: Во согласност со обврските од Законот за еднакви можности на жените и мажите („Службен весник на РМ“ 6/2012, 166/2014), Министерството за култура, во рамките на својот буџет, а во согласност со Стратегијата за родова еднаквост (2021 – 2026), како родово сензитивна програма, се предлага <i>Програмата 10 – Литературна и издавачка дејност</i>. Предложените интервенции од страна на Министерството се во насока на поттикнување зголемено учество на жени во проекти на полето на културата со акцент на литературата и книжевноста, и промоција на проекти кои имаат цел да ги обработат и родовите политики во општеството и прашањето на еднаквоста на жените наспроти мажите. Родовата нееднаквост во областа на културата се намалува со директно стимулирање и финансирање авторки (во согласност со приоритетите дадени во Годишниот конкурс), проекти чиито подносителки се жени, но и проекти кои треба да ги истражуваат условите поради кои жените немаат еднакви можности со мажите да се изразат/искажат во областа на културата.	
2.	Не произлегува од НПАА и нема поврзаност со пристапни партнерства, како и соодветна идентификација на поглавје и подрачје.
3.	Стратешки приоритети и цели на органот на државната управа: - Програмата е поврзана со <i>Стратегијата за родова еднаквост (2022 – 2027)</i>, и тоа во согласност со Специфичната цел од Стратегијата <i>2.11. Унапредување на родовата еднаквост во културата</i>, со која се очекува од Министерството за култура да постигне зголемено учество на жени во проектите за култура и воведување родова статистика за носителите на проекти, посепцифично очекуван резултат 2.11.2 Родовите прашања да бидат повидливи во културните настани и 2.11.3 Промовирани авторки во македонска книжевност и преведени дела од странски авторки. Исто така, програмата е поврзана со Годишната програма на Министерството за култура за 2024 година од областа на литературата и издавачката дејност, врз база на Годишните конкурси за 2024 година по дејности и Годишниот конкурс за финансирање проекти од национален интерес во културата од областа на литературата и издавачката дејност за 2024 година со Пријава за проект од областа на литературата и издавачката дејност за 2024 година, каде што во приоритети под точка 9. Стои:Поттикнување на литературното творештво и теми кои третираат родова проблематика на жени авторки од Република Северна Македонија. Во сите останати пријави по различни дејности од Годишните конкурси за 2024 година еден од приоритетите е: Унапредување на родовата рамноправност.).

Цели на Програмата:

- Поттикнување и подобрување на учеството на жената во културниот живот на РСМ.
- Зголемување на бројот на поддржани изданија од жени авторки, преведувачки или уреднички на списанија.
- Промовирани домашни авторки во македонска книжевност.
- Промовирани странски авторки преку преведени и издадени дела во Република Северна Македонија.
- Промовирани дела од домашни жени авторки издадени во други земји и преведени на странски јазик.
- Финансирање проекти и активности во функција на поправање на стереотипните рамки за улогата на жената во општеството, особено на жените што се припаднички на маргинализирани етнички и социјални групи, како и за потребата од слободно изразување во уметноста за теми што го обработуваат општествениот статус на жената.

Показатели за успех на Програмата:

- Број на поддржани авторки (писателки), преведувачки и уреднички на книжевни изданија.
- Број на поддржани изданија што обработуваат теми од областа на родовите прашања, родот и родовите политики во културата и во општеството.
- Зголемено учество на жени во проектите за култура и воведување родова статистика за носителите на проекти.

Програмата е: (забележете го видот на Програмата)

☒ **Хоризонтална**

☐ Вертикална

Потпрограми (компоненти) од Програмата:

Потпрограма 1:

Поттикнување и подобрување на учеството на жената во културниот живот на РСМ: Унапредување на родовата еднаквост во културата, родовите прашања да бидат повидливи во културните настани

Показател за успешност:

Зголемување на бројот на поддржани уметнички проекти чии носители се жени.

-Зголемен број на реализирани проекти со учеството на жената во културниот живот на РСМ.

-Зголемен број проекти што ги обработуваат темите со родова проблематика од аспект на подобрување на еднаквите можности на жената и на мажот во општеството и подобрување на статусот на жената во општеството.

	-
Потпрограма 2: Промовирани авторки во македонската книжевност и преведени дела од странски авторки: (Зголемување на бројот на поддржани книги и литературни изданија од авторки и изданија што обработуваат теми со родова проблематика од аспект на подобрување на еднаквите можности на жената и на мажот во општеството и подобрување на статусот на жената во општеството).	Показател за успешност: - Зголемен број поддржани авторки (писателки), преведувачки и уреднички на книжевни изданија. - Број на поддржани изданија што обработуваат теми од областа на родовите прашања, родот и родовите политики во културата и во општеството.

Б: ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

Потпрограма 1: Поттикнување и подобрување на учеството на жената во културниот живот на РСМ: Унапредување на родовата еднаквост во културата, родовите прашања да бидат повидливи во културните настани										
План за спроведување										
Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси					
			Почеток (месец/год.)	Крај (месец/год.)	Човечки			Финансиски (МКД)		
- Одобрување и реализација на проекти по годишни програми за поттикнување и	- Министарство за култура	- Работна група за родово одговорно буџетирање.	2026 јануари	2028 декември	Корисници на сре	Количина	Количина	9.500.000	11.000.000	12.000.000

подобрување на учеството на жената во културниот живот на РСМ (интердисциплина рни проекти, творештво, проекти за промоција на културното наследство) - Анализа на извештаите од стручните комисии кои ги резгледуваат пријавите - Анализа на подржаните проекти на Годишните конкурси од предходната година	и туризам - Минист ерство за култура и туризам - Минист ерство за култура и туризам	-Работна група за родово одговорно буџетирање. Работна група за родово одговорно буџетирање			дст ва во нез ави сни от сек тор	сре дст ва во нез ави сни от сек тор	сре дст ва во нез ави сн иот сек тор а			
---	--	---	--	--	--	---	--	--	--	--

- Родова статистика на поддржаните проекти										
- Родова статистика на реализираните проекти										
Вкупно активности во I година: Најмалку 41 % од вкупниот број поддржани автори/носители на проекти на годишните конкурси во 2026 г. да бидат жени										
Вкупно активности во II година: Најмалку 43 % од вкупниот број поддржани автори/носители на проекти на годишните конкурси во 2027 г. да бидат жени										
Вкупно активности во III година: Најмалку 45 % од вкупниот број поддржани автори/носители на проекти годишните конкурси во 2028 г. да бидат жени										
Вкупно за потпрограмата:										

3. Влијанија врз човечките ресурси

Програма	Резиме на потребата од нови вработувања	Резиме на потребата од прераспределба на вработените	Резиме на потребата од обука
Уметничко творештво и дејности од областа на културата	Во согласност со Годишниот план за вработување	/	Во согласност со Годишниот план за обуки

Заштита на културното наследство	Во согласност со Годишниот план за вработување	/	Во согласност со Годишниот план за обуки
Меѓународна културна соработка	Во согласност со Годишниот план за вработување	/	Во согласност со Годишниот план за обуки
Интегрирање во Европската Унија	Во согласност со Годишниот план за вработување	/	Во согласност со Годишниот план за обуки
Родово одговорно буџетирање	Во согласност со Годишниот план за вработување	/	Во согласност со Годишниот план за обуки

4. Принципи на правична застапеност

Очекувано влијание во I година	Очекувано влијание во II година	Очекувано влијание во III година
Во согласност со Годишниот план за вработување за 2026 година	Принципите на правична застапеност ќе бидат запазени во согласност со Годишниот план за вработување за 2027 година	Принципите на правична застапеност ќе бидат запазени во согласност со Годишниот план за вработување за 2028 година

Управување со човечки ресурси

Подготвување на измена и дополнување на актот за систематизација на работните места. Подготвување и измена на Правилникот за внатрешна организација. Подготвување Годишен план за вработување за 2026 година. Подготвување Извештај за реализација на Годишниот план за вработување за периодот јануари – јуни 2026 година. Подготвување Извештај за реализација на Годишниот план за вработување за периодот јули – декември 2025 година. Подготвување на Годишниот план за обуки на административни службеници. Подготвување Извештај за реализираните обуки. Спроведување на оценувањето на административните службеници. Подготвување Извештај за годишното оценување. Подготвување Годишен извештај за изречени дисциплински мерки. За 2026 година, во согласност со Годишниот план за вработување, поднесено е барање од	Подготвување Годишен план за вработување за 2027 година. Подготвување Извештај за реализација на Годишниот план за вработување за периодот јануари – јуни 2027 година. Подготвување Извештај за реализација на Годишниот план за вработување за периодот јули – декември 2027 година. Подготвување на Годишниот план за обуки на административни службеници. Подготвување Извештај за реализираните обуки. Спроведување на оценувањето на административните службеници. Подготвување Извештај за годишното оценување. Подготвување Годишен извештај за изречени дисциплински мерки.	Подготвување Годишен план за вработување за 2028 година. Подготвување Извештај за реализација на Годишниот план за вработување за периодот јануари – јуни 2028 година. Подготвување Извештај за реализација на Годишниот план за вработување за периодот јули – декември 2028 година. Подготвување на Годишниот план за обуки на административни службеници. Подготвување Извештај за реализираните обуки. Спроведување на оценувањето на административните службеници. Подготвување Извештај за годишното оценување. Подготвување Годишен извештај за изречени дисциплински мерки.
---	---	---

страна на Министерство за култура и туризам до Министерството за финансии за 25 вработувања, 15 унапредувања и 5 пензонирања. Од Министерство за финансисии добивме негативно мислење по однос на доставениот Годишен план, односно дека е потребно ревидирање на постоечкиот Годишен план за 2026 година, во насока на намалување на новите ввработувања, со цел да не се предизвикаат дополнителни фискални импликации врз Буџетот на Република Северна Македонија. Одделенито за управување со човечки ресурси треба да подготви и поднесе Измена на Годишен план за 2026 година односно ревидирање на постоечкиот план до Министерство за финансии и да чека согласност за истиот како би можеле во следната година да реализираме нови вработувања и унапредувања. Имено во 2025 година, во министерството за култура и туризам е добиена согласност од Министерство за финансии за 5 нови вработувања од кои 3 се реализирани а две вработувања се во мирување на започната постапка поради локалните избори.		
--	--	--

Унапредени се вкупно 30 административни службеници.		
---	--	--

5. ПРИНЦИПИ НА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ

Очекувано влијание во I година	Очекувано влијание во II година	Очекувано влијание во III година
Изготвување анализа која ќе претходи на изработката на Оперативен план за 2025 година за имплементација на Националниот план за акција за родова еднаквост.	Изработка на Оперативен план за 2026 година за имплементација на Националниот план за акција за родова еднаквост.	Министерството за култура ќе продолжи со воспоставување ефективен и ефикасен систем на постигнување родова еднаквост.

2.7.ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

A: Оправданост и дизајн на Програмата
Образложение: Туризмот претставува една од најзначајните економски гранки со потенцијал за одржлив локален и национален развој. Со својата географска позиција, природна разноликост, богато културно и историско наследство и гастрономска традиција, Македонија има услови да се развие во конкурентна дестинација на Балканот и пошироко. Туризмот претставува значаен дел од македонската економија и има потенцијал да биде еден од клучните сектори за одржлив развој, вработување и регионална рамнотежа. Со придонес во БДП што во некои години надминува 3.8% директно, а многу повеќе индиректно преку

мали и средни бизниси, угостителство, транспорт и занаетчиство – туризмот е важен економски двигател, особено за руралните и недоволно развиени региони.

Со Програмата за промоција и поддршка на се утврдуваат насоките, приоритетите и мерките за развој на туристичките капацитети, унапредување на туристичката понуда и промоција на севкупниот туристичкиот потенцијал на Република Северна Македонија.

Нашата основна цел е да се зголеми конкурентноста на туристичкиот сектор, да се стимулира домашниот и странскиот туризам и да се создадат услови за одржлив економски раст и нови работни места, намалување на миграциите и економски развој на локалните заедници со што ќе се подобри севкупната економска слика на нашата земја.

Основните цели на програмата се:

- Подобрување на туристичката инфраструктура и услугите;
- Развој и промоција на нови туристички производи (културен, рурален, еко и авантуристички туризам);
- Поддршка на локалните туристички субјекти и мали бизниси;
- Зголемување на видливоста на туристичките дестинации преку дигитален маркетинг и современи промотивни алатки;
- Поттикнување на јавно приватни партнерства и регионална соработка;
- Заштита и промоција на природното и културното наследство како дел од туристичката понуда.

Придонес на Програмата кон приоритетните цели на Владата на РСМ:

Програмата за промоција и поддршка на туризмот е во целосна согласност со стратешките приоритети и политиките на Владата на РСМ за економски раст, одржлив развој, дигитална трансформација и рамномерен регионален развој. Преку меѓусекторската соработка, Програмата за промоција и поддршка на туризмот претставува директен инструмент за реализација на Владините приоритети за економски раст, одржливост, дигитализација и регионална рамнотежа. Нејзината успешна имплементација ќе придонесе за подобар животен стандард, поголема конкурентност на земјата и позитивен имиџ на Република Северна Македонија како модерна, безбедна и атрактивна туристичка дестинација.

2. Не произлегува од НПАА

Стратешки приоритети и цели на органот на државната управа:

Со реализација на програмските активности директно ќе придонесе кон постигнување на следниве приоритетни цели: економски раст и развој на конкурентна економија, програмата ќе поттикне развој на мали и средни претпријатија во туристичкиот сектор, што ќе доведе до зголемена економска активност и отворање нови работни места, ќе се зголеми извозниот потенцијал на земјата преку раст на девизните приливи од странски туристи, поддршката за дигитализација на туристичките услуги ќе ја зголеми продуктивноста и конкурентноста на туристичките оператори.

Во делот на рамномерниот регионален развој ќе има позитивно влијание на промоција на туристички потенцијали во руралните, планинските и помалку развиените подрачја, развој на локални туристички брендови и инфраструктура, ќе се стимулира економска активност надвор од главните урбани центри кои ќе ги намалат миграциите и ќе се создадат услови за задржување на младите во локалните заедници преку можности за само-вработување во туризмот и обезбедување на одржливи долгорочни приходи. Планирано е воведување на дигитални туристички платформи, мобилни апликации и системи за онлајн промоција, ќе се стимулира користење на современи ИКТ-алатки за подобра поврзаност на туристичките оператори и промоција на Македонија како современа дестинација, Промоција на културното наследство и националниот идентитет. Програмата поддржува активности за заштита и афирмација на културното и историското наследство преку туристички настани, фестивали со што се зајакнува меѓународниот имиџ на Македонија како земја со богата култура и традиција.

Показатели за успех на Програмата;

Показателите или индикаторите за успех служат за следење и евалуација на степенот на реализација на активностите и постигнување на целите на Програмата. Тие се поделени на квантитативни (мерливи бројчени) и квалитативни (описни) показатели.

- Број на реализирани промотивни активности (настани, саеми, кампањи, медиумски промоции) – најмалку 20 годишно.
- Зголемување на бројот на туристи и ноќевања во споредба со 2025 година – раст од најмалку 10%.
- Број на поддржани локални туристички субјекти преку програмски мерки – минимум 50 корисници.
- Број на подобрени инфраструктурни објекти (патеки, информативни табли, видиковци и сл.) – најмалку 10 проекти.
- Број на странски медиумски објави и промотивни содржини за Македонија како туристичка дестинација – најмалку 50 годишно.

Програмата е: (забележете го видот на Програмата)

☐

Хоризонтална

☒

Вертикална

Потпрограми (компоненти) од Програмата:

- Потпрограми **нема**
-
-

Показател за успешност:

Б: ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

Програма за промоција и поддршка на туризмот						
Активност	Одговорни	Консултирани	Временска рамка		Потребни ресурси	
			Почеток (месец/година)	Крај (месец/го дина)	Човечки	Финансиски (МКД)

					I год.	II год.	III год	I год.	II год.	III год
Развој на национална мобилна апликација за транзитен туризам “Застани и истражувај“	Министерство за култура и туризам	Туристички сектор	01/2026	12/2028	Вработени од двата сектора за туризам			3.000.000	1.000.000	1.000.000
Проекти/Јавени повици за поддршка и развој на туристичкото стопанство	Министерство за култура и туризам	Туристички сектор	01/2026	12/2028	Вработени во Сектор за проекти и поддршка на туризмот			20.000.000	20.000.000	20.000.000
Проекти/Јавни повици за создавање на нови турисички производи	Министерство за култура и туризам	Туристички сектор	01/2026	12/2028	Вработени во Сектор за проекти и поддршка на туризмот			20.000.000	20.000.000	20.000.000
Субвенционирање на странски организиран туристички промет			01/2026	12/2028	Подрачно Одделение за проекти и поддршка на туризмот - Струга			250.000.000	250.000.000	300.000.000
Годишна чланарина за UNWTO, ЕТС и останати европски и светски туристички организации	Министерство за култура и туризам		01/2026	12/2028	Вработени во Сектор за проекти и поддршка на туризмот			6.000.000	6.000.000	6.000.000

Учество на меѓународни туристички саеми	Министерство за култура и туризам	Туристички сектор			Вработени во Сектор за промоција на туризмот	20.000.000	40.000.000	60.000.000
Организирање и учество на роудшоу презентации и B2B (business-to-business) настани на приоритетни и потенцијални странски пазари.	Министерство за култура и туризам	Туристички сектор	01/2026	12/2028	Вработени во Сектор за промоција на туризмот	6.000.000	10.000.000	15.000.000
Учество на меѓународни, регионални и локални инвестициски и тематски конференции, самити и форуми од областа на туризмот	Министерство за култура и туризам	Туристички сектор	01/2026	12/2028	Вработени во Сектор за промоција на туризмот	2.000.000	4.000.000	6.000.000
Реализација на маркетинг активности во директна соработка со авиокомпаниии, со цел поддршка на	Министерство за култура и туризам	Туристички сектор	01/2026	12/2028	Вработени во Сектор за промоција на туризмот	3.000.000	7.000.000	10.000.000

тур-операторите и спроведување на интензивна промоција на севкупната туристичка понуда на Република Северна Македонија.									
Организација на информативни патувања (инфо-тури) во Република Северна Македонија за странски тур-оператори, новинари, медиумски претставници, туристички агенции и други релевантни чинители	Министерство за култура и туризам	Туристички сектор	01/2026	12/2028	Вработени во Сектор за промоција на туризмот	2.000.000	5.000.000	5.000.000	
Вкупно активности во I година:									
Вкупно активности во II година:									
Вкупно активности во III година:									
						337.000.000	367.000.000	449.000.000	

Вкупно за програма:						1.153.000.000
---------------------	--	--	--	--	--	---------------

6. РАЗВИВАЊЕ НА ЗАЕДНИЧКИ ФУНКЦИИ

Очекувано влијание во I година	Очекувано влијание во II година	Очекувано влијание во III година
Развивање политики		
Стратешко планирање/подготвување на буџет		
За изготвување и следење на стратешките планови, за изготвување извештаи, аналитички осврт на состојбите, за подготовката на иницијативите, како и за прибирање податоци за МКТ, неопходно е кадровско доекипирање на Одделението за стратешко планирање, креирање политики и следење.	Доекипирање со кадар и негова континуирана обука со цел јакнење на капацитетот на Одделението за стратешко планирање, креирање политики и следење.	Во согласност со планираните приоритети и активности, континуирана обука на кадарот во Одделението. Следење на извршувањето на Стратешкиот план за периодот 2026 – 2028 г.
Извршување на Буџетот и управување со средства		

Во Министерството за култура и туризам, во согласност со Правилникот за внатрешна организација, постои Сектор за финансиски прашања со три одделенија: за буџетска координација, за буџетска контрола и за сметководство и плаќања. Неопходно е јакнење на капацитетите на Секторот.	Обука на вработените во Секторот. Следење на извршувањето на Буџетот на Министерството за култура и туризам и Финансирање на дејностите од областа на културата по години.	Континуирана обука на вработените. Следење на извршувањето на Буџетот на Министерството за култура и туризам и Финансирање на дејностите од областа на културата по години. Изготвување на буџетот на Министерството за култура и туризам и Финансирање на дејностите од областа на културата по години.
Управување со информациски технологии		
Одделението за информатика ќе продолжи да ги извршува задачите и работите утврдени со актот за внатрешна организација, пред сè, во насока на јакнење на ИТ-капацитетите на МКТ. Неопходно е јакнење на кадровските капацитети на Одделението и спроведување обуки на вработените во Одделението.	Јакнење на капацитетите на Одделението за информатика со пополнување на празните работни места и спроведување обука за вработените во Одделението.	Јакнење на техничките капацитети на Одделението за информатика. Континуирана обука на вработените во Одделението.

Предлог-буџет по години за реализирање на проектите од Годишниот конкурс за финансирање проекти од национален интерес во културата

Сметка	Програма	Опис на програма	Расходно конто	Назив	Предлог-буџет за 2026 г.	Предлог-буџет за 2027 г.	Предлог-буџет за 2028 г.
637	10	Издавачка дејност	464	Разни трансфери	85.000.000,00	85.000.000,00	85.000.000,00
637	20	Библиотекарство	464	Разни трансфери	30.000.000,00	30.000.000,00	30.000.000,00
637	30	Филмска дејност	464	Разни трансфери	600.000,00	600.000,00	600.000,00
637	31	Агенција за филм	464	Разни трансфери	200.000.000,00	200.000.000,00	200.000.000,00
637	40	Музичка дејност	464	Разни трансфери	150.000.000,00	150.000.000,00	150.000.000,00

637	41	Драмска дејност	464	Разни трансфери	100.000.000,00	100.000.000,00	100.000.000,00
637	47	Фолклорна дејност	464	Разни трансфери	50.000.000,00	50.000.000,00	50.000.000,00
637	50	Заштита на културното наследство	464	Разни трансфери	100.000.000,00	150.000.000,00	100.000.000,00
637	58	Културно наследство во опасност	464	Разни трансфери	5.000.000,00	5.000.000,00	5.000.000,00
637	60	Ликовна дејност	464	Разни трансфери	40.000.000,00	40.000.000,00	40.000.000,00
637	70	Културно-уметнички манифестации	464	Разни трансфери	80.000.000,00	80.000.000,00	80.000.000,00
637	72	Интердисциплинарни	464	Разни трансфери	25.000.000,00	25.000.000,00	25.000.000,00
637	73	Креативни индустрии	464	Разни трансфери	25.000.000,00	25.000.000,00	25.000.000,00
637	80	Музејска дејност	464	Разни трансфери	120.000.000,00	120.000.000,00	120.000.000,00
637	81	Кинотечна дејност	464	Разни трансфери	10.000.000,00	10.000.000,00	10.000.000,00

637	90	Меѓународна соработка	464	Разни трансфери	102.000.000,00	102.000.000,00	102.000.000,00
637	93	Културни центри во странство	464	Разни трансфери	65.000.000,00	65.000.000,00	65.000.000,00
637	92	Поддршка на млади таленти	464	Разни трансфери	7.000.000,00	7.000.000,00	7.000.000,00
637	94	Европски интеграции	464	Разни трансфери	27.850.000,00	27.850.000,00	27.850.000,00
Вкупно					1.222.450.000	1.222.450.000	1.222.450.000

РИЗИЦИ НА НИВО НА ПРОГРАМА

РИЗИК	ВЕРОЈАТНОСТ ЗА НАСТАНУВАЊЕ НА РИЗИКОТ	ВЛИЈАНИЕ НА РИЗИКОТ ВРЗ ОСТВАРУВАЊЕ НА ЦЕЛИТЕ	МЕРКИ ЗА СПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ
При спроведувањето на Програма 1: „Уметничко творештво и дејности од областа на културата“ постои ризик од ненавремено одлучување за избор на проекти од национален интерес што предизвикува доцнење со потпишување на договорите на Министерството за култура со носителите на проектите.	Средна	Големо	Навремено одлучување за избор на проекти и потпишување на годишните договори со цел запазување на динамиката на реализирање на одобрените проекти.
Одобрување зголемен број проекти со недоволен буџет предизвикува „квантитет наспроти квалитет“, како и генерално незадоволство кај носителите на прифатените проекти.	Голема	Големо	Строги критериуми за финансирање и избор на квалитетни проекти и финансиска поддршка од страна на МК со реален буџет кој ќе овозможи создавање на висококвалитетни проекти.
Спроведувањето на постапките во согласност со ЗОУП влијае на			Навремено доставување извештаи од страна на корисниците.

доцнење на реализирањето на проектите, доставување извештаи и исплата на одобрените проекти.	Средна	Големо	Навремено доставување дописи и ургенции до корисниците на средствата и потсетување за одредбите од договорот.
При спроведувањето на Програма 1-5: „Заштита на културното наследство“ , постои ризик од: ○ недостиг на стручен кадар; ○ спроведување јавни набавки, ○ долги административни процедури за добивање одобренија ○ несоодветно програмирање на институционалните програми. ○ Имотно-правни спорови	Средна	Средно	Изработка на прецизна динамика за реализација на активностите и придржување кон неа. Вработување на дефицитарен кадар, поедноставување на процедурите, изнаоѓање дополнителни извори на финансирање. Зголемување на буџетот за проекти и програми во дејноста и воведување нова буџетска линија за заштита на културното наследство.
Програма 3: „Меѓународна културна соработка“ – Постои ризик од доцнење во исплатата на доделените средства во согласност со Годишните конкурси што влијае на самата реализација на проектите.	Средна	Големо	Навремено префрлување на средствата од страна на надлежниот државен орган.
При спроведувањето на Програма 3: „Меѓународна културна соработка“ , постои ризик од			Бидејќи средствата се веќе планирани, да се разгледаат можностите за претставување во

откажување на предвидените настани од страна на организаторите во странство.	Средна	Големо	друга држава на фестивал или манифестација со сличен карактер,
При спроведувањето на Програма 3: „Меѓународна културна соработка“ може да дојде до пролонгирање на процесот на склучување договори со корисниците што влијае врз префрлањето на средствата и реализацијата на проектите.	Средна	Големо	Навремено и ангажирано дејствување на сите инстанци вклучени во процесот.

При спроведувањето на Програмата за родово одговорно буџетирање, постои ризик од одобрување на зголемен број проекти со несоодветен буџет, што предизвикува „квантитет наспроти квалитет“, како и	Средна	Големо	Овие состојби може и треба да бидат отстранети преку обезбедување институционална и финансиска поддршка и внесување приоритети во конкурсите од национален интерес.
--	--------	--------	---

генерално незадоволство кај носителите на прифатените проекти.			
При спроведување на Програмата за промоција и поддршка на туризмот постои ризик од некоординираност ненавремена соработка со ЈПДП и Царинска управа за реализација на проектот за Транзитен туризам “Застани и истражувај“	средна	голема	Навермено изготвување на акциски план и континуирана реализација на координативни состаноци со сите засегнати страни
Повторување на постапки за јавна набавка за избор на компанија компанија за изготвување и одржување на мобилна апликација	средна	голема	Навремено отпочнување на постапки за јавна набавка и изготвување на техничка спецификација – апликација за Транзитен туризам
Ненавремено одлучување за избор на проекти за развој и поддршка на туристичкото стопанство и создавање на нови туристички производи	средна	голема	Навремено спроведување на сите потреби активности од постапката и добро планирање на сите активности за развој и поддршка на туристичкото стопанство и создавање на нови туристички производи
Неодржување на континуитет во работа и навремено решавање на предметите	средна	голема	Зголемен надзор и контрола при донесување на решенија за субвенционирање на странски организиран туристички промет
Ненавремено обезбедување на учесници на меѓународни туристички саеми и воспоставување на интерна	средна	голема	Донесување на инерно процедури и подзаконски акти за организација на меѓународни саеми за туризам и сите останати промотивни активности во странство

процедура и подзаконски акти за организацја на меѓународни саеми за туризам и сите останати промотивни активности			
---	--	--	--

РИЗИЦИ НА НИВО НА СТРАТЕШКИ ПЛАН

РИЗИК	БЕРОЈАТНОСТ ЗА НАСТАНУВАЊЕ НА РИЗИКОТ	ВЛИЈАНИЕ НА РИЗИКОТ ВРЗ ОСТВАРУВАЊЕ НА ЦЕЛИТЕ	МЕРКИ ЗА СПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ
При подготвување на стратешкиот план на МКТ постои ризик од ненавремено доставување податоци од страна на секторите при што не се запазуваат предвидените рокови од Генералниот Секретаријат на Владата на РСМ. Постои ризик од ненавремено доставување на иницијативи од страна на секторите кои треба одделението за стратешко планирање да ги достави во точно	Средна	Големо	-Навремено доставување на потребни податоци за подготовка на стратешки план , иницијативи и приоритетни цели од страна на секторите при Министерството за култура и туризам.

определен рок до Генералниот секретаријат на Владата на РСМ; Постои ризик од ненавремено доставување на приоритетни цели од страна на секторите кои треба да се достават до Генералниот секретаријат за подготвување на Предлог одлуката за утврдување на стратешките приоритети на Владата на РСМ за наредната година.			
--	--	--	--

Изработиле:

Нермин Адеми,
Државен советник за стратешко планирање

Лилјана Мострова,
Раководител на Одделение за стратешко планирање, креирање политики и следење